

HRVATSKI VOJNIK

Broj 76. Godina III. 10. ožujka 2006. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330-500X
9 771330 500003

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 420,00 • SEK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

V. kolo
nagradne pitalice
str. 28

RAZGOVOR brigadir Dario MATIKA,

ravnatelj Instituta za istraživanje i razvoj obrambenih sustava

Znanja iz OSRH-a moraju biti korisna i civilnim institucijama

PEKING

Veći kineski proračun

Nedugo nakon Indije i druga azijska velesila objavila je povećanje svog obrambenog proračuna. Kineski budžet će se u fiskalnoj 2006. povećati za 14,7 % i iznositi će 35 milijardi dolara. Tamošnja državna izvještajna agencija Xinhua naglasila je da su "prošlogodišnji kineski obrambeni troškovi iznosili 7,34 % državnog proračuna" u usporedbi s Amerikancima (17,8%), Francuzima (11,4%) i Nijemcima (9,25%). "Kineskoj vojnoj opremi potrebne su nadogradnja i pojačanje", izjavio je jedan od čelnika tamošnjeg Fakulteta za nacionalnu obranu Guo Xinning.

BAZA WHIDBEY ISLAND

Pad nad Oregonom

US Navy

Zrakoplov Američke ratne mornarice tipa EA-6B Prowler srušio se 3. ožujka iznad ne naseljenog područja u sjeverozapadnom dijelu države Oregon. Sva četvorica članova posade su se sigurno katapultirali. Svi su pripadnici Elektronskog jurišnog odreda 135, čiji je dom zrakoplovna baza Whidbey Island u državi Washington, na samom zapadu SAD-a. Zrakoplov je letio na rutinskoj vježbi, a uzroci nesreće još se istražuju.

INNSBRUCK

Nova projektna faza

Michele Alliot-Marie i John Reid, ministri obrane Francuske i Velike Britanije, na marginama sastanka sa svojim kolegama iz UN-a u Innsbrucku su 6. ožujka potpisali još jedan ugovor koji se tiče zajedničkog konstruiranja nosača zrakoplova. Tim ugovorom Francuzi su se obvezali da će pokriti svoj dio troškova (176 milijuna dolara) za drugu projektnu fazu konstruiranja nosača. Kad ta faza bude gotova, krajem godine, Francuska će odlučiti hoće li platiti 88 milijuna dolara, kolika je cijena treće projektne faze. Zajedničkim ugovorima, Francuzi i Britanci trebali bi izgraditi tri nosača. Otočani planiraju prvi od svoja dva isporučiti mornarici 2012. godine, a Francuzi svoj jedan nosač dvije godine kasnije.

LONDON

Povratak na mjesto nesreće

Britanski veteran iz II. svjetskog rata Jim Hopkins prošlog je tjedna prisustvovao ispraćaju svoje trojice suboraca koji su poginuli u RAF-ovom bombarderu koji se srušio na njemačko tlo još prije 63 godine. Ostaci zrakoplova i poginulih pronađeni su u svibnju prošle godine tijekom iskopavanja budućeg bazena, a službeni ispraćaj je obavljen na britanskom vojnom groblju Reichswald blizu grada Kleve na njemačko-nizozemskoj granici. Hopkins je bio jedan od dvojice koji su preživjeli pad do kojeg je došlo nakon pogotka njemačkog protuzrakoplovog projektila. Interesantno je da se Hopkins, nakon što je zrakoplov pronađen, na mjestu nesreće susreo s dvojicom Nijemaca koji su opsluživali bitnice kojima je 1943. oboren njegov zrakoplov. Sklopili su čvrsto prijateljstvo.

Mod UK

BALAD

Useljavanje Iračana

US Navy

Operativna baza O'Ryan, smještena blizu iračkog grada Balada, 10. travnja postaje dom jedne od postrojbi iračke kopnene vojske. Stari stanari koji će im ceremonijalno predati vojarnu jesu Amerikanci, točnije 4. pješačka divizija. Ta primopredaja jedna je u nizu onih koje se u posljednje vrijeme obavljaju u Iraku, a potvrda je sposobnosti nove iračke vojske da sama preuzme odgovornost za sigurnost svoje zemlje. Naravno, s preuzimanjem baza iračke postrojbe preuzimaju i sigurnosni nadzor određenog područja u okruženju tih baza.

PEARL HARBOR

Posljednje Aloha!

SHavaja je stigla službena potvrda da će nuklearna podmornica USS Honolulu 15. travnja krenuti na svoje posljednje putovanje prema brodogradilištu u Bremertonu, Washington. Tamo će biti službeno povučena iz uporabe. Podmornica, koja nosi ime najvećeg havajskog grada, dvadeset je godina na tim pacifičkim otocima imala svoju matičnu luku. Iako je podmornica uglavnom djelovala na području zapadnog Tihog oceana, sudjelovala je i u iračkoj kampanji te provodila operacije pod arktičkim ledom. Inače, Honolulu je treće plovilo američke mornarice koje nosi to ime.

US Navy

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@mohr.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlak, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogićić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**AKD Tisak:**

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

**Brigadir Dario Matika,
ravnatelj Instituta za
istraživanje i razvoj
obrambenih sustava**

*"Ono što mogu sigurno reći jest
da planiramo početkom 2007.
godine početi s punim radom
kao respektabilna znanstveno-
istraživačka institucija...",
najavio je tijekom razgovora
brigadir Matika*

Strana 4

Obilježena 5. obljetnica Središta za međunarodne vojne operacije

U Središtu je dosad osposobljeno 450 vojnika, dočasnika i časnika, od toga 45 viših časnika iz zemlje i inozemstva. Uz to, 8 instruktora SMVO-a ima licencu UN instruktora i dosad su sudjelovali u provedbi tečajeva diljem svijeta

Strana 8

Sociološki temelji militarizma

Militarizam se definira kao jačanje vojne moći države ili kao jačanje vojnog nasilja. Slijedeći navedenu postavku, militarizam se prepoznaje kroz prevlast ili dominaciju vojnih institucija nad civilnim, zatim kao subjektivna politička djelatnost, ili, pak, kao ideologija, doktrina i sustav vrijednosti

Strana 20

Kraljeva smrt na bojnom polju

Bitka kod Varne koja je završila katastrofalnim porazom kršćanske vojske odlučila je o sudbini Balkana i razbila i posljednju nadu da će se Turke moći protjerati iz južne Europe u nekoj bližoj budućnosti...

Strana 24

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

brigadir Dario MATIKA

ravnatelj

Instituta za istraživanje i razvoj obrambenih sustava

- **Institut se mora razvijati na način kako to predviđaju civilni standardi**
- **Znanstveni kadrovi unutar MORH-a glavni su resurs budućeg razvoja Instituta**
- **Kritična znanja potrebna sustavu obrane razvijat će se u dva laboratorija**
- **Iznimno su važne i društvene znanosti, osobito u aktualnom trenutku integracija Hrvatske u Europsku uniju i NATO**
- **Pokrenuti su zajednički projekti s civilnim institucijama koje se bave sličnim pitanjima**

Znanja iz OSRH-a moraju biti korisna i civilnim institucijama

"Slijedi nam ustrojavanje Instituta. To bismo morali riješiti do listopada, a u međuvremenu se odgovarajuće opremiti opremom koju smo već naručili. Ono što mogu sigurno reći jest da planiramo početkom 2007. godine početi s punim radom kao respektabilna znanstveno-istraživačka institucija, priznata u Hrvatskoj, a po mogućnosti i šire", najavio je tijekom razgovora brigadir Matika

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Iako je to neuobičajeno, uvod u razgovor s ravnateljem Instituta za istraživanje i razvoj obrambenih sustava počet ćemo njegovim rečima koje je izgovorio na samom kraju našeg razgovora: "Institut želimo restrukturirati, dati mu novi zamah i nakon toga krenuti s radom na međunarodnim projektima". Razlog tomu je što je u toj rečenici sažet povod našem razgovoru, a to je jedno novo poglavlje u radu ustanove koja bi s pravom trebala predstavljati "znanstvenu vrhušku" Ministarstva obrane, ali biti i važan dio "društva utemeljenog na zna-

nju". Dario Matika, brigadir po činu, doktor znanosti, izvanredni profesor objasnio nam je kako sa svojim suradnicima namjerava stvoriti sasvim novi, vrlo široki pravac u radu ustanove na čije je čelo došao sredinom prošle godine. Razgovor smo vodili na novoj lokaciji u kojoj je Institut smješten, novouređenoj zgradi u vojarni "Petar Zrinski" na Črnomercu.

Institut je pri osnivanju nosio drugo ime, Institut za obrambene studije, istraživanja i razvoj. Je li tada imao i drugu namjenu?

Temeljna zamisao bila je ista - kako "civilno" znanje pretopiti i usmjeriti u pravcu razvoja oružanih snaga, novih sustava, primjene novih tehnologija..... Ono što je i tada bilo potpuno jasno jest da treba razvijati društvo utemeljeno na znanju. Naravno, Institut je prošao kroz niz različitih faza. Potrebno je istaknuti kako se smanjivanjem vojnog proračuna i cijelog sustava smanjivao i proračun Instituta. To vrijeme nije bilo lagano. U jednom trenutku vjerojatno nije bilo ni dovoljno senzibiliteta za potrebe Instituta, iako je on i tada kvalitetno ra-

dio, ali njegovi rezultati nisu bili dovoljno implementirani, prepoznani ili iskorišteni.

Institut je nedavno preselio u ove obnovljene prostorije. Znači li to nešto više od simboličnog "novog početka"?

Kada sam preuzeo ovu dužnost, ministar Rončević je istaknuo da moramo razvijati Institut na način kako to predviđaju civilni standardi - mora, dakle, biti utemeljen na znanju i znanstveno-istraživačkom radu, s tim da se naši rezultati moraju verificirati po jednakim kriterijima kao u civilnom području. Naime, sustav obrane i nacionalne sigurnosti, osim oružanih snaga koje su samo jedan dio, uključuje cjelokupne resurse društva i zahtjeva multidisciplinarni pristup u istraživanju i implementaciji postignutih saznanja, pa je logično da znanja koja proisteknu iz OSRH moraju biti korisna i u civilnim institucijama. Uostalom, to je eksplicitno razrađeno i kroz strategije nacionalne sigurnosti i obrane.

Nadalje, promjena je bila potrebna i zato jer je Vlada RH jasno definirala i proširila naše misije koje se ne odnose samo na obranu države, nego i na potporu međunarodnim operacijama, rješavanju globalnih kriza, kao i pomoći civilnim institucijama u slučaju izvanrednih okolnosti, ekoloških katastrofa i sl. Dakle, proširio se spektar naših obveza, a s tim i potrebnih znanja, vještina i sposobnosti koje moramo posjedovati. Sve naše odredbe, mjesta i sistematizacija unutar Instituta moraju biti potpuno usuglašene s pravilnicima koje je donijelo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Pravilnici su u osnovi podijeljeni na tri dijela: koliki je minimalni broj zaposlenih znanstvenika, koliki je broj projekata, te na koji način sudjelujemo u tuzemnim i inozemnim projektima. Od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa očekujemo i stručnu pomoć u registraciji Instituta kao znanstvene ustanove, te upis u re-

gistar znanstveno-istraživačkih ustanova. Na temelju toga krenut ćemo s izradom statuta Instituta, formiranjem Upravnog vijeća i Znanstvenog vijeća, a zatim u daljnji razvoj kroz znanstvene projekte.

Za više zadaća koje vas očekuju potrebne su dvije stvari: ljudi i sredstva. S kakvim kadrovima raspolaze?

Uz suglasnost ministra obrane, natjecat ćemo se na tržištu za određene projekte i sredstva, te na taj način pribavljati dodatna sredstva. Na takav način Institutu se otvaraju brojne mogućnosti kojima može samome sebi rješavati statusna i budžetska pitanja

U Institutu ima sedam doktora znanosti i određeni broj magistara. Ako gledate te brojke, čine se male nima, ali u OSRH ima više od stotinu doktora i magistara koji pokrivaju niz područja. Uz činjenicu da MORH ima konzistentnu politiku znanstvenog usavršavanja, mogu vam reći da je to iznimno velika brojka. Mislim da taj potencijal nije dovoljno iskorišten. Ti kadrovi nisu

tek nositelji titula, nego su i sudjelovali u ratnim operacijama, mirovnim misijama ili su završili visoke vojne škole u inozemstvu. Mislim da su oni glavni resurs s kojim ćemo ubuduće moći razvijati Institut. Naravno da nećemo biti zatvoreni ni prema novim ljudima. Uvjeren sam kako ćemo, uz dovoljno dobro usmjeravanje na temelju našeg dugoročnog programa razvoja, jasno zacrtati našu budućnost.

Hoće li većina ljudi koji će raditi na vašim projektima biti stalni djelatnici Instituta ili će biti "posuđivani" iz drugih ustrojbenih cjelina i civilstva?

Podrazumijeva se da će jedan dio ljudi biti stalno zaposlen, prije svega jer jedna ovakva znanstvena institucija mora zadovoljiti potrebne zakonske kriterije, kao i svaka druga u Hrvatskoj. Broj stalnih djelatnika u budućnosti vjerojatno neće prelaziti više od tridesetak, a pri tome moram napomenuti kako će svako mjesto u Institutu, pa i moje, ravnateljsko, biti izborno.

Hoće li za djelatnike biti osigurana primanja adekvatna njihovo stručnoj spremi i položaju?

Oni ljudi koji budu zadovoljili kriterije i budu izabrani apsolutno će imati sve beneficije i prava koja imaju kolege iz drugih znanstvenih instituta. Samo stjecanje akademiske titule nije dovoljno da vam se prizna određeni dodatak, ali ako se bavite znanstveno-istraživačkim radom stvar je drugčije. U tom kontekstu ćemo pripremiti potrebnu regulativu i predložiti je ministru

obrane. Isto tako, uz suglasnost ministra obrane, natjecat ćemo se na tržištu za određene projekte i sredstva, te na taj način pribavljati dodatna sredstva. Na takav način Institutu se otvaraju brojne mogućnosti kojima može samome sebi rješavati statusna i budžetska pitanja. Drugim riječima, ne namjeravamo biti samo potrošači dijela MORH-ovog budžeta, već i pridonositi mu.

Hoće li Institut pratiti intelektualni razvoj naših kadata, kako bi u budućnosti možda one najbolje uključio u svoj rad?

Kao što se zna, kod kada-ta ne želimo razvijati samo funkcionalna znanja poput poznavanja klasičnog oružja ili sustava logistike. Oni trebaju znati raditi analitički, sagledavati probleme, biti sposobni za sintezu... Možda se neki neće pokazati dobiti u vojničkom dijelu, nego više u stručnim disciplinama, za vojnu diplomaciju ili neke druge službe. Dio njih, sklonijih nastavnom i znanstvenom radu, razvijat ćemo kroz Institut, omogućivši im dostizanje magisterija i doktorata znanosti, te sveobuhvatni znanstveno-istraživački rad.

Osim primanja, za znanstveni rad stimulativni su i radni uvjeti. Kako će ova zgrada biti opremljena?

U sklopu petogodišnjeg plana i mi dijelimo sudbinu razvoja OS i našeg sustava u cjelini. Nikako ne smijemo zahtijevati više od onoga

što naš sustav može pružiti, no u dogledno vrijeme potrebno je minimalno razviti dva laboratorija, koji moraju biti referentni, tj. u njima se moraju razvijati naša kritična znanja potrebna sustavu obrane. Na primjer, istraživanja asimetričnih prijetnji, oružja za masovno uništenje, biološki ili kemijski

Društvene znanosti su iznimno važne, osobito u aktualnom trenutku integracija Hrvatske u EU i NATO. Izašli smo iz sustava koji je bio izvan tih asocijacija, s potpuno drugičjim društvenim vrijednostima - tada su bili aktualni društvena samozaštita, općenarodna obrana, teritorijalna obrana i sl. Takav sustav je vrijedio za socijalističke zemlje i suštinski se nije u velikoj mjeri razlikovao od onoga unutar Varšavskog ugovora za koji znamo kako je završio. Danas se otvaraju potpuno nova pitanja, morat ćemo pristupiti područjima profesionalizacije, civilne obrane, međunarodnih odnosa, multilateralnih integracija, novog profila ratnog umijeća, odnosa međunarodne i nacionalne sigurnosti... O humanističkim znanostima također moramo voditi računa: od našeg vojnika tražimo da bude etičan, da poštuje međunarodne kodekse, da bude

PERSPEKTIVNA RAZVOJNA STRUKTURA I ZADAĆE INSTITUTA

Ravnateljstvo

- upravlja Institutom
- planira i organizira znanstvene projekte
- realizira suradnju s ostalim nacionalnim i međunarodnim znanstvenim institucijama
- vodi finansijsku i kadrovsku politiku Instituta

Zavod za civilnu obranu i društvo

- međunarodni i unutarnji odnosi
- politika obrane i sigurnost
- društveni procesi, kretanja, tendencije
- polivalentne studije

Zavod za upravljanje sustavom obrane

- manadžment
- organizacija poslova i aktivnosti
- učinkovitost, djelotvornost i pouzdanošć sustava
- programiranje i planiranje
- tehničko-ekonomski raščlambe

Granski zavodi (HKoV, HRM i HRZ)

- umijeće vođenja i upravljanja složenim sustavima
- oružani sustavi i perspektive
- modernizacija NVO
- upravljanje zalihamama i kapacitetima
- doktrina
- logistika, vojna tehnologija i materijali

Laboratorij i ispitni centar

- testiranja
- laboratorijska ispitivanja kakvoće
- laboratorijske ekspertize
- modeliranje
- simulacije
- inovacije i patenti

agensi... Svakako je na jednom mjestu potrebno imati znanje o tome kako se nositi s novim prijetnjama, najviše zato jer naše oružane snage sve više djeluju posvuda u svijetu i tamo će dolaziti u doticaj s njima. Sve ono što će im pomoci da im se učinkovito suprotstave mora biti identificirano, atestirano i provjereno.

Laičkim poimanjem Institut se lako može smatrati "tehničkim". Kakvo mjesto u njemu imaju društveno-humanističke znanosti?

i visokoobrazovan i dobro odgojen. I to područje morat ćemo dobro pokriti. Da se vratim na razvojni put Instituta - smatralo se da je u početku bio dosta "tehnički", onda je prešao u drugu suprotnost, bavio se više "društvenim" pitanjima. Ubuduće ćemo nastojati integrirati te dvije komponente u slojevito, multidisciplinarno istraživanje cijelokupne obrambene problematike.

Već ste spomenuli suradnju sa civilnim i stranim institucijama. Nešto više o tome?

U tijeku su pregovori s većinom civilnih institucija u Hrvatskoj koje se bave sličnim pitanjima kao i mi. Pokretači smo određenih zajedničkih projekata, koji su doduše tek u začetku, ali u kojima nedvojbeno ima mjesta i za njihove aktivne usluge. Isto tako namjeravamo podržavati i nagrađivati ono što već sav napredni svijet ima, a to su neovisne procjene nevladinih organizacija i privatnih instituta. Uvijek je potrebno imati dvije analize, pogleda ili pristupa određenim problemima. Sudjelujemo u programu CARDS u sklopu dvije vrlo važne teme vezane uz Lisabonsku i Bolonjsku deklaraciju. U sklopu međunarodnih okolnosti moramo jamčiti kakvoću naših programa i voditi računa o mobilnosti naših diploma. Da bismo to proveli, potrebna su nam iskustva drugih. Već sada dosta dobro surađujemo sa Sveučilištem sigurnosti i obrane u Mađarskoj, a razvijamo sličnu suradnju i s britanskim kolegama. Moramo dobiti uvid u put kojim ćemo se integrirati u znanstvenu komponentu EU-a i NATO-a. Druge su države to napravile, a uz njihovu pomoć isto želimo i mi. Dat ću vam i osobni primjer: u suradnji s Institutom "Ruđer Bošković" radim na znanstvenom projektu EU-a pod nazivom "EURITRACK" (European Illicit Trafficking Countermeasures Kit), a u suradnji sa prof. dr. Valkovićem iz Instituta "Ruđer Bošković" i prof. dr. Giancarлом Nebbiem iz Instituta za nuklearnu fiziku u Padovi na NATO projektu "Control of Illicit Trafficking of Threat Materials". U svim sličnim projektima nije riječ o razmjeni ili bilateralnoj suradnji, nego o zajedničkoj realizaciji europskih projekata. Drugim riječima, multilateralni programi, na kojima npr. zajedno rade znanstvenici iz Italije, Hrvatske, Slovenije i Mađarske, EU i NAO TO će prije prihvatiti nego bilateralne.

sve potrebne temeljne dokumente za registraciju. U njima ćemo reći tko smo i što hoćemo, te ćemo steći potrebnu percepciju o ostvarivosti naših zamisli. Potreban nam je "održivi razvoj". Ako naše namjere nađu na pozitivan odjek u Ministarstvu obrane i Ministarstvu znanosti, te ostalim relevantnim tijelima, slijedi nam ustrojavanje Instituta. To bismo morali riješiti do listopada, a u međuvremenu se odgovarajuće opremiti opremom koju smo već naručili. Ono što mogu sigurno reći jest da planiramo početkom 2007. godine početi s punim radom kao respektabilna znanstveno-istraživačka institucija, priznata u Hrvatskoj, a po mogućnosti i šire. ■

Za kraj, u kojem razdoblju očekujete potpunu konsolidaciju Instituta i rad "u punom pogonu"?

S početnim koracima koje smo poduzeли, a to su useljenje u novi prostor, stvaranje elaborata o ustroju, i stvaranje dugoročnog programa razvoja, mi smo se pozicionirali i prvi planski dio ćemo do 31. ožujka uspješno završiti. U idućem razdoblju, do početka lipnja, priredit ćemo

Moramo razvijati Institut na način kako to predviđaju civilni standardi - mora, dakle, biti utemeljen na znanju i znanstveno-istraživačkom radu, s tim da se naši rezultati moraju verificirati po jednakim kriterijima kao u civilnom području. Naime, sustav obrane i nacionalne sigurnosti, osim oružanih snaga koje su samo jedan dio, uključuje cjelokupne resurse društva i zahtjeva multidisciplinarni pristup u istraživanju i implementaciji postignutih saznanja, pa je logično da znanja koja proisteknu iz OSRH mogu biti korisna i civilnim institucijama. Uostalom, to je eksplicitno razrađeno i kroz strategije nacionalne sigurnosti i obrane

Obilježena 5. obljetnica Središta za međunarodne vojne operacije

Visokoprofesionalno i po međunarodnim standardima

U Središtu je dosad osposobljeno 450 vojnika, dočasnika i časnika, od toga 45 viših časnika iz zemlje i inozemstva. Uz to, 8 instruktora SMVO-a ima licencu UN instruktora i dosad su sudjelovali u provedbi tečajeva diljem svijeta

Milenka PERVAN STIPIĆ, snimio Tomislav BRANDT

U pet godina postojanja SMVO-a polučeni su izvanredni rezultati

U vojarni "Vitez Damir Martić" 1. ožujka svečano je obilježena 5. obljetnica ustrojavanja Središta za međunarodne vojne operacije. Uz djelatnike Središta predvođene zapovjednikom brigadirom Vladimirom Mikcem svečanosti su nazočili gosti iz GS-a i MORH-a na čelu s izaslanikom načelnika Glavnog stožera general bojnikom Mirkom Šundovom, zatim vojni izaslanici i drugi suradnici Središta. U pozdravnom govoru pred postrojenim djelatnicima general bojnik Šundov je kazao kako su u pet godina postojanja SMVO-a polučeni izvanredni rezultati koji uvelike utječu na razvoj novih sposobnosti OSRH-a, kako pojedinaca i skupina tako i postrojbi. Pritom je istaknuo i dosadašnja najzapaženija postignuća u osposobljavanju za međunarodne vojne operacije te kazao kako i u idućem razdoblju treba održavati tako visoku razinu izobrazbe, odnosno još djelotvornije razvijati sustav naučenih lekcija i iskustava te ih ugrađivati u planove obuke i školske programe. Inače, međunarodni temeljni tečaj za vojne promatrače u Raketu UN je prepoznao i priznao kao jedan među

prva tri u svijetu. Prema modulima obuke UN-a i NATO standarda u Središtu je razvijeno 6 tečajeva, a sva se obuka i tečajevi provode na engleskom jeziku. Za djelovanje u međunarodnim aktivnostima dosad je u Središtu osposobljeno 450 vojnika, dočasnika i časnika, od toga 45 viših časnika iz zemlje i inozemstva. Uz to, 8 instruktora SMVO-a ima licencu UN instruktora i dosad su sudjelovali u provedbi tečajeva diljem svijeta (Kenija, Šri Lanka, Argentina, Grčka). U Središtu se provodi i predputna obuka za 11 mirovnih misija u kojima sudjeluju pripadnici OS RH, čak i na najvišoj zapovjednoj dužnosti.

Dobra suradnja sa središtima u regiji

"Središte za međunarodne vojne operacije vrlo dobro surađuje s drugim stranim središtima u regiji", kazao je brigadir Vladimir Mikac u pozdravnom govoru na svečanosti 5. obljetnice Središta, na čijem su se

čelu dosad nalazili brigadir Ivan Beneta, prvi zapovjednik, te kapetan bojnog broda Ivan Anić, sada na dužnosti u Bruxellesu. Na prigodnoj svečanosti brigadir Mikac je najavio i mogućnost provedbe novog tečaja za stožerne časnike, kao i to da svi tečajevi koji se provodu u Središtu budu dignuti na međunarodnu razinu.

Na svečanosti je pročitana i prigodna čestitka načelnika GS-a generala zbora Josipa Lucića u kojoj se između ostalog kaže kako "je neprocjenjiva uloga Središta u pripremi i obuci timova te pojedinaca iz sastava OS-a za mirovne operacije UN-a i međunarodne vojne vježbe u inozemstvu, a svojim visokoprofesionalnim dosezima te međunarodnom verifikacijom Središte je stalo uz bok najprestižnijih vojnih središta u organizaciji i provedbi obuke za mirovne operacije". Nakon podjele poхvala i nagrada najzaslužnijim djelatnicima Središta nazočni su imali prigodu pogledati tehnički zbor opreme i odora promatrača te multimedijalnu izložbu fotografija i svenira iz misija. U sklopu svečanosti prikazan je i 12-minutni dokumentarni film o Središtu za međunarodne vojne operacije. ■

■ "Središte vrlo dobro surađuje s drugim stranim središtima u regiji", kazao je zapovjednik SMVO-a brigadir Vladimir Mikac

Predsjednik Mesić posjetio vojarnu Muzil

snimio Josip Kopljić, Ured Predsjednika RH

Zdravko Kardum, brigadni general Josip Stojković, brigadir Tomislav Tolić te visoki dužnosnici lokalne i regionalne samouprave.

Nakon multimedijalne prezentacije vojarne "Muzil", koju je održao general bojnik Drago Lovrić, i obilaska Središta za obuku pješaštva "Muzil", predsjednik Mesić je izjavio kako brojni vojni objekti koji više nisu potrebbni vojsci, mogu biti vrlo zanimljivi za turizam te da bi se "Muzil" tako mogao uključiti u projekt "Brijuni - rivijera".

Predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik OS-a Stjepan Mesić sa svojim savjetnicima obišao je 2. ožujka vojarnu "Muzil" u Puli gdje su ga dočekali načelnik Glavnog stožera OS-a RH general zbora Josip Lucić, general bojnik Drago Lovrić, viceadmiral

Predsjednik je izjavio i kako se još traži najpovoljniji način da se bivši vojni objekti prenamijene u turističku djelatnost, u prvom redu davanjem u koncesiju kao najprihvatljivijim rješenjem.

OJI/Hina

Dočekani pripadnici VI. kontingenta

Sve zadaće u potpunosti su ispunjene

U večernjim satima 1. ožujka u vojarni "Croatia" svečano su dočekani pripadnici VI. hrvatskog kontingenta iz misije ISAF u Afganistanu. Nakon šestomjesečnog boravka u misiji u domovinu su se vratila 54 pripadnika kontingenta - 50 djelatnika VP-a i 4 djelatnika medicinskog tima. U vremenu isčekivanja, najnestrpljivije su svakako bile obitelji i prijatelji naših vojnih djelatnika, što je i razumljivo nakon višemjesečne razdvojenosti. Stoga kada su popraćeni pljeskom prisutnih pripadnici VI. kontingenta konačno ušli u restoran vojarne, odmah im je omogućeno druženje s najbližima. Drugim riječima, svi visoki uzvanici koji su bili na svečanom dočeku, imali su razumijevanja za potrebe naših pripadnika da što prije nadoknade vrijeme sa svojim obiteljima. Tek pred kraj svečanog dočeka nakratko smo razgovarali sa zapovjednikom VI. hrvatskog kontingenta bojnikom Ivanom Hodakom koji je istaknuo kako su hrvatski pripadnici u potpunosti ispunili povjerene im zadaće, te nastavili tradiciju uspješnog sudjelovanja Hrvatske vojske u misiji ISAF u Afganistanu. "Ono što je najvažnije s profesionalne strane," istak-

nuo je bojnik Hodak, "jest učinkovitost naših pripadnika iskazana i ovim kontingentom. Ono što je najvažnije s ljudske strane svakako je činjenica da smo se svi vratili živi i zdravi, te smo ponovno sa svojim obiteljima", zaključio je zapovjednik kontingenta.

A. DEČAK

snimio D. KOVAC

TRAGOM VAŠIH PITANJA

Gdje se u Hrvatskoj mogu nabaviti vojne odore i mogu li ih kupovati civili?

Vojne odore pripadnika oružanih snaga RH ne prodaju se u slobodnoj prodaji i ne mogu ih kupovati civili.

U Zakonu o obrani koji je donio Hrvatski sabor na sjednici 19. ožujka 2002. u članku 116. piše: Osobama koje nisu pripadnici oružanih snaga zabranjeno je nošenje vojne odore i dijelova vojne odoре s propisanim oznakama.

SLUŽBA ZA RAZVOJ, OPREMANJE I MODERNIZACIJU

Imaju li, u skladu sa Zakonom o radu, vojni službenici i namještenici koji rade na poslovima s otežanim uvjetima pravo na skraćeno radno vrijeme?

Pozitivnim propisima koji se odnose na državne službenike i namještenike u MO i OSRH nije utvrđeno pravo na skraćeno radno vrijeme bilo koje kategorije navedenog osoblja, a mišljenja smo da su sva službenička i namještenička radna mjesta u MO i OSRH takve naravi da je moguće štetne utjecaje na zdravlje i radnu sposobnost moguće ukloniti uz pravilnu primjenu mjera zaštite na radu.

Kakve su mogućnosti svršenog srednjoškolca za daljnje školovanje u sustavu HV-a?

Ministarstvo obrane je raspisalo natječaj za stipendiranje studenata od 1. godine preddiplomskih studija, u statusu kadeta, za stjecanje akademskog naziva prvostupnika, od školske godine 2006./2007. na Sveučilištu u Zagrebu i Sveučilištu u Splitu. Rok za podnošenje prijava je istekao 15. veljače 2006. godine. Natječaj se nalazi na web stranici MORH-a: www.morh.hr

Općenito, ukoliko je osoba već završila četverogodišnju srednju školu, ima mogućnost postati kadet, odnosno stipendist MORH-a ukoliko udovoljava svim uvjetima iz natječaja koji je MORH raspisao (u mjesecu siječnju za sljedeću akademsku godinu), te ima namjeru upisati fakultet naveden u natječaju za određenu akademsku godinu.

PERSONALNA SLUŽBA MORH-a

Svoje upite možete slati na e-mail: hrvojnik@morh.hr ili na fax: 01/ 4551- 852

Prosvjedi u Pakistanu

Kao početak kraja dogodile su se karikature koje su uzbukale dušu ove zemlje, uvrijedivši njih i njihov život na najgori mogući način. Svakodnevno dobivamo informacije o najavama novih i većih prosvjeda, a u međuvremenu aktivnost militanata na crti razdvajanja se pojačava

Iz Indije Zlatko SUDIĆ

Uručivanje peticije

Pakistan... Nije dobro, Islamabad, Peshavar, Lahore, Karachi, nije po redu, ali ne znam gdje je bilo gore. Čovjek jednostavno ne povjeruje kako se ova zemlja i ova misija mijenjaju. Zadnjih nekoliko dana ovo je neka nova priča. Kao početak kraja dogodile su se karikature koje su uzbukale dušu ove zemlje, uvrijedivši njih i njihov život na najgori mogući način. Jednu od tih priča sam čuo za vrijeme nedavnih demonstracija, kada mi je do sada najveća i najbučnija skupina prosvjednika predala peticiju i usput mi objasnila da su ovaj put došli u miru, ali ako se nešto slično ponovi, više neće biti milosti, barem tako kažu. Vjerujte mi da sam, kao osoba koja je u ovoj misiji u protekloj godini primila više od pola ukupnog broja peticija, prilikom primanja ove posljednje osjetio veliku razliku između nje i onih koje su mi prije uručivane u raznim krajevima Kašmira.

Prosvjedi od sjevera do juga zemlje

Prosvjeduje se od sjevera do juga zemlje, cilj i povod su isti. Ipak, nadam se da će se situacija smiriti i da će ljudi koji zbog tiraže svojih novina objavljivaju ovakve neslane napokon shvatiti da svojim činom ugrožavaju život svojih sunarodnjaka koji su iz raznih razloga, uglavnom trbuhom

za kruhom, došli u ovaj dio svijeta, trenutačno prepričeni na milost i nemilost onih koji upravljaju ovom krizom. Svakodnevno dobivamo informacije o najavama novih i većih prosvjeda, a u međuvremenu se aktivnost militanata na crti razdvajanja pojačava. Ovih

dana nam je preporučeno da ostaneмо u uredu ili u kućama u kojima živimo, a sve ostalo je na osobnu odgovornost. Sve je to povezano i s informacijom iz svjetskih medija da je Pakistan u ovom trenutku jedna od 10 najnesigurnijih zemalja u svijetu...

Idemo nazad, na posljednju peticiju, jer ova je po mnogo čemu simbolična i specifična. Dogodilo se da su pred nama prvi put prosvjedovali suci i odvjetnici, dobro odjeveni i organizirani, s jasnim zahtjevima i porukama koje su na vrlo bučan, do sada najuvjerljiviji način prezentirali. Poruka da će prosvjed biti održan ispred našeg zapovjedništva, i pri tome nam biti uručena peticija, nije me iznenadio. No, vidjevši otrplike 500 ljudi, pojačano

policjsko osiguranje s preprekama i policajcima naooružanim do zuba, shvatio sam da je ova skupina vrlo ozbiljna, pogotovo zato što su, kada su vidjeli da sam izašao izvan objekta, vješto i odlučno odgurali osiguranje i okružili me. Okružili su me u potpu-

nosti, pri čemu je uz mene ostao šef lokalne policije upitavši me: "A, što sada?", odgovorio sam mu da je sada sve gotovo, da ništa ne poduzima kako ne bi još više razbjesnio prosvjednike, te da sve prepusti meni, jer ionako nema načina da se vratim u zgradu koju okružuje 500 ljudi. Žustro rukovanje i spontano naguravanje sa svih strana nagovještavali su da je ovo jako ozbiljna situacija, iako se na kraju moje uvjeravanje da ćemo poduzeti sve što nam naš mandat dopušta kako bi njihovi zahtjevi bili dostavljeni glavnom tajniku UN-a isplatilo. Skupina se nakon desetak minuta razgovora udaljila u smjeru iz kojega je i došla... Ovaj put sam se u zapovjedništvo vratio sretniji nego ikada, jer se sve dobro završilo, iako na početku i nije tako izgledalo.

Predma situacija nije baš sjajna, moram reći da naši časnici sve to podnose s mnogo manje naboja, te svoje zadaće i dalje uspješno izvršavaju. Dojam koji smo ostavili za vrijeme velike krize tijekom potresa, sada se ponavlja. Svi se pokušavaju osloniti na nas, srećom i naš general je tu tako da se sve odluke donose na staložen i ispravan način, a mi, na čuđenje drugih, vrlo hladno i staloženo djelujemo u trenutačnoj situaciji za koju se nadam da će se ubrzo stabilizirati. ■

U prosvjedima su sudjelovali suci i odvjetnici, dobro odjeveni i organizirani s jasnim zahtjevima i porukama

Kao u filmu katastrofe

Sedamdeset i dva sata proloma oblaka s jakom kišom. Velika količina padalina paralizirala je cijeli grad, a u kampovima - katastrofa...

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

Pustinja potopljena kišom. Kao da smo u nekom filmu. Ali, na žalost, filmu katastrofe. Upravo to se događa na području Tindoufa nekoliko posljednjih dana. Sedamdeset i dva sata proloma oblaka s jakom kišom. U početku nitko od nas nije slutio kakva se katastrofa sprema. Znali smo da ovakvo vrijeme nije često u ovim suhim krajevima, ali da može u pustinji uzrokovati toliko nevolja, nismo mogli ni slutiti. Prve posljedice osjetili smo na vlastitoj koži, kada je pao cijeli računalni sustav kojim smo se koristili. Kako jedna nevolja donosi drugu, i u mojoj sobi, zbog kratkog spoja uzrokovanog nevremenom, došlo je do manjeg požara koji je zahvaljujući alarmnom sustavu, odnosno detektoru dima, na vrijeme uočen i ugašen.

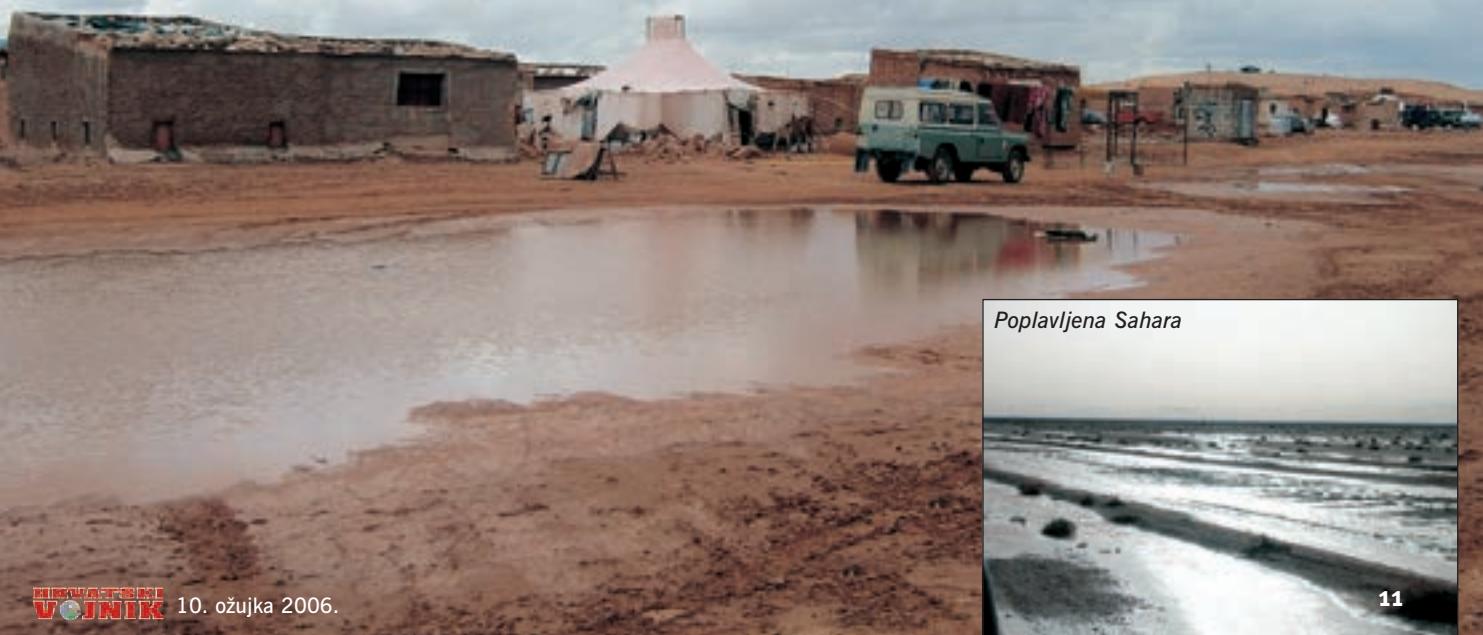
Velika količina padalina uskoro je paralizirala cijeli grad. Nije se moglo hodati ulicama koje su više naličovale rijekama nego šetnicama. Manje - više sve trgovine su bile pod vodom, a komunalne službe radile su 24 sata dnevno bez vidljivih rezultata. No, u usporedbi sa situacijom u izbjegličkim kampovima Laayoune, Smara i Awsard, naši problemi bili su minimalni. Bilo je jako teško probiti se kroz pustinju

natopljenu vodom do kampova.

Gotovo sve ophodnje promatrača, ali i sva druga vozila, upale su u blato i najmanje nekoliko sati trebalo je da se svi izvuku na koliko-toliko prohodan put. Vožnja u ovim uvjetima osobito je bila problem za civilne organizacije koje niti su opremljene dobrim vozilima, niti ta vozila imaju odgovarajuću opremu za izvlačenje iz takvih nevolja.

A u kampovima - katastrofa. Nakon obilaska mogli smo samo zaključiti kako je barem polovica nastambija kojima se koriste izbjeglice potpuno uništena, a i ostatak je prijetio urušavanjem. Svi školski objekti u kampovima te ambulante gotovo više ni ne postoje. Naravno, to nije bilo sve. Samo nekoliko dana prije izbjeglice su primile pomoć u hrani koja je sada postala neupotrebljiva. Kućice građene od pijeska, vode i cigli nisu izdržale nalete kiše. Kao privremeno sklonište od nevremena nailazili smo i na kamione koje su domišljatošću Saharawa pretvoreni u stambene objekte. Ovi ljudi su od nas tražili pomoć, a mi im nismo u stanju ni u čemu pomoći. Srećom, u ovom području, zoni oko Tindoufa, angažirane su neke UN-ove organizacije te nekoliko nevladinih udrug iz Španjolske

koje pomažu izbjeglicama. Bez obzira na htjenja svih koji na bilo koji način sudjeluju ili rade sa MINURSOM, malo toga stiglo se napraviti prvih dana nakon katastrofe. Čelni ljudi UNHCR-a i WFP-a zatražili su hitnu dostavu deset tisuća šatora koji bi trebali pomoći najugroženijim obiteljima te deset tisuća tona hrane za pomoć u hitnim slučajevima kao što je ova. Ali proći će još vremena dok sve što je zatraženo ne stigne do ovih ljudi, jer se sva skladišta iz kojih bi ta sredstva trebala stići nalaze daleko. Uglavnom u Europi i u nekim drugim kriznim žarištima na afričkom kontinentu. U međuvremenu, alžirska vlada je prva poslala pomoć. To su vojne snage i njihova tehnika, a pomažu u raščišćavanju ruševina u kampovima te u dnevnoj dostavi kruha i nekih osnovnih namirnica do dolaska međunarodne pomoći. Naša vojna komponenta doista ne može mnogo toga učiniti. Nemamo sredstva koja bi nam omogućila pružanje veće pomoći ali barem možemo pokušati pomoći djeci koja za sada moraju prekinuti školovanje. U našem skladištu nalazi se više nego dovoljno školskog pribora koji će biti podijeljen školama kako bi jednom ponovno mogli početi ispočetka. ■

Poplavljena Sahara

Specijalistička obuka djelatnih vojnika roda veze

Kvalitetna i sveobuhvatna obuka

Specijalistička obuka djelatnih vojnika roda veze koja se odnedavno provodi u 3. bojni veze 40. brigade veze traje dva mjeseca, a provode je najiskusniji dočasnici 3. bojne veze koji uz stručno imaju i bogato iskustvo u radu na sustavima veze iz Domovinskog rata

Napisala i snimila Leida PARLOV

U 3. bojni veze 40. brigade veze u samoborskoj vojarni "Taborec" uz obuku ročnih vojnika odnedavno se provodi i specijalistička obuka djelatnih vojnika roda veze. Naime, prošle je godine u Hrvatskoj vojsci (vidi Hrvatski vojnik br. 44/45 i 59) počeo prijam vojnika u djelatnu vojnu službu. Nakon što u Središtu za obuku pješaštva u Puli uspješno prođu selekcijsku obuku mlađi se vojnici raspoređuju u postrojbe, a potom se upućuju na specijalističku obuku. Satnik Vladimir Tomić, zapovjednik 3. bojne veze, rekao nam je kako se trenutačno na specijalističkoj obuci iz radio i radio-relejnih specijalnosti nalazi druga skupina djelatnih vojnika, i to njih 14 iz 1. gbr, 2. gbr, 3. gombr i ABKO-a, napomenuvši kako se u bojni može provoditi i informatička specijalistička obuka, ali do sada nije bilo kandidata za tu specijalnost.

U prvoj skupini koja je obuku završila potkraj prošle godine bilo je osam djelatnih vojnika, među kojima i jedna žena. "Dobro je da se radi o manjim skupinama, jer se može kvalitetnije pristupiti svakom pojedincu, a i oni lakše prate obuku", rekao je satnik Tomić. Specijalistička obuka traje dva mjeseca. Radi se svakodnevno po pet sati, a obuku provode najiskusniji dočasnici 3. bojne veze koji uz stručno imaju i bogato iskustvo u radu na sustavima veze iz Domovinskog rata. Prvi mjesec se provodi zajednička, skupna obuka, a potom po specijalnostima.

Prezentiranje nove komunikacijske tehnologije

Obuka se provodi u skladu s Planom i programom ročnih vojnika roda veze, uz određene modifikacije. Prema

■ U sklopu specijalističke obuke vojnicima se prezentira i nova komunikacijska tehnologija, rekao je satnik Vladimir Tomić zapovjednik 3. bojne veze

riječima satnika Tomića, u sklopu specijalističke obuke vojnicima se prezentira i nova komunikacijska tehnologija kojom je opremljena 40. brigada veze i oružane snage, i to sustavi EriTac, Thales, Sincgars. Uz to, tijekom specijalističke obuke vojnici uvježбавaju i klasične vojničke temeljne radnje. Među polaznicima specijalističke obuke su i Igor Fritz iz 3. gombr i razvodnik Alen Kuharski iz 50. bojne ABKO. Igor je iz Nuštra, 23 su mu godine, u logistici je 3. gombr tehničar za radio-relejne uređaje. "Sve je ovo za mene novo tako da mi je sve zanimljivo. Dosta toga sam naučio, a predavači su pravi profesionalci", rekao je Igor koji studira računarstvo i informatiku te mu je želja dalje napredovati i postati časnik.

Dvadesetjednogodišnji Bjelovarčanin Alen završio je srednju školu i raspoređen je na mjesto veziste u profesionalnom vodu za dekontaminaciju. "Kako sam bio ročnik u 40. brigadi veze puno toga mi je poznato tako da nemam problema", rekao je Alen koji je na specijalističkoj obuci za radiofonista, a sebe dalje vidi kao dočasnika. Svi naši sugovornici specijalističku su obuku ocijenili kvalitetnom, ali su i napomenuli kako bi ona trebala dulje trajati. Nakon specijalističke obuke djelatni vojnici dobivaju VpD vezisti određene specijalnosti, te se vraćaju u matične potrojbe gdje se nastavlja njihovo funkcionalno usavršavanje. Inače, 40. brigada veze uz specijalističku obuku ročnika i djelatnih vojnika roda veze već nekoliko godina daje potporu izobrazbi u ZZIO-u, i to temeljnoj časničkoj izobrazbi. ■

■ Nakon obuke Alen i Igor se vraćaju u matičnu postrojbu gdje se nastavljaju funkcionalno usavršavati

NATO-ovi predavači na seminaru

Od 6. do 10. ožujka u prostorijama zagrebačke vojarne "Petar Zrinski" proveo se seminar pod nazivom "CJTF obuka".

Predavači su stigli iz NATO-ovog Združenog zapovjedništva u Napulju, a teme su se odnosile na djelovanje Međunarodnih združenih namjenski organiziranih snaga (CJTF). Tridesetak polaznika seminara predstavnici su uprava GSOS-a RH, svih grana, VSA te ZZIO-a. Seminar je podijeljen u dva dijela: prva tri dana bila su namijenjena predavanjima deseteročlanog mobilnog NATO-ovog tima, a u drugom su dijelu održane radionice u kojima su polaznici podijeljeni u dvije skupine rješavali postavljene probleme. U uvodnom dijelu seminara nazočnim predavačima i polaznicima ispred nositelja aktivnosti, Uprave J-5, obratio se zamjenik načelnika brigadir Vlado Šindler,

ističući da su "ovakvi seminari najbolji i najekonomičniji načini da se naši časnici uputite u procedure NATO-ovog zapovjedništva".

Vrlo je kratak bio predvodnik NATO-ovog tima portugalski brigadir Miguel Marcelino, koji je, opisavši namjenu seminara i njegov koncept, istaknuo da se "polaznici ne ustročavaju postavljati pitanja koja su u svezi s temama seminara".

D. VLAVOVIĆ

sнимio Davor KIRIN

Posjet američke ratne škole zrakoplovstva

sнимio Davor KIRIN

Polaznici američke ratne škole zrakoplovstva boravili su između 1. i 3. ožujka u posjetu Republici Hrvatskoj i njezinim oružanim snagama.

Prvoga dana posjeta visoki američki časnici posjetili su Vukovar, gdje su se upoznali s događajima iz tragične prošlosti tijekom Domovin-

skog rata položivši vijence i odavši počast žrtvama na Ovčari i Memorijalnom groblju. Posjet oružanim snagama nastavljen je u Vinkovcima, gdje su se upoznali sa životom i radom 3. gardijske, oklopno-mehanizirane brigade te 5. korpusa HKoV-a. Tu ih je pozdravio načelnik stožera 5. korpusa brigadir Ivan Obrovac.

Drugoga dana posjeta američko izaslanstvo, koje se nalazi na studijskom putovanju po regiji, posjetilo je Zapovjedništvo HRZ-a i PZO-a te ZB Pleso, gdje ih je primio zapovjednik general bojnik Viktor Koprivnjak. Djelatnici Zapovjedništva održali su američkim kolegama iscrpnju prezentaciju Hrvatskog rat-

nog zrakoplovstva. Na kraju posjeta bila je organizirana i izložba opreme.

Trećeg dana posjeta polaznici američke ratne škole zrakoplovstva bili su gosti Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku „Petar Zrinski“ te Ratne škole „Ban Josip Jelačić“, gdje su ih primili zapovjednik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov i zapovjednik Ratne škole general bojnik Jozo Miličević. Uslijedila je detaljna razmjena informacija o dvije ratne škole, te otvoreni razgovor tijekom kojega su razmjenjivana iskustva. Posjet američke ratne škole zrakoplovstva Ratnoj školi „Ban Josip Jelačić“ postao je tradicija. Prema svim naznakama i iduća generacija američkih polaznika ratne škole zrakoplovstva posjetit će našu zemlju.

D. JONJIĆ

Vizitacija vojnog biskupa zapovjedništvu HKoV-a

Vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac i generalni vikar Vojnog ordinarijata u RH mons. Josip Šantić u sklopu prve vizitacije vojnih kapelanija pohodili su vojnu kapeliju "Blaženog Alojzija Stepinca" u Karlovcu.

U toj prigodi slavljenja je sveta misa koju je predvodio vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac u velikoj dvorani Zapovjedništva HKoV-a. Nazočili su joj načelnik stožera HKoV-a sa suradnicima, uz djelatnike Zapovjedništva Hrvatske kopnene vojske.

Nakon bogoslužja održan je radni sastanak s načelnikom stožera HKoV-a brigadnim generalom Slavenom Zdilarom te načelnicima odjela, rodova i struka, pri čemu su biskup Jezerinac i mons. Šantić nazočne upoznali s provedbom Ugovora Vlade RH i Svetе Stolice u vezi s pastoralnom skrbi za hrvatske vojниke i o djelovanju Vojnog ordinarijata u RH.

I. MATOŠEVIĆ

sнимio Ivoča MATOŠEVIĆ

Četrnaest godina SzOP-a Koprivnica

Središte za obuku pješaštva Koprivnica obilježilo je 1. ožujka prigodnom svečanošću 14 godina postojanja i uspješnog obučavanja mladih naraštaja.

Svečanost je počela misom koja je održana u vojnoj kapelici za sve vojnike i djelatnike, a na misnom slavlju sudjelovali su i predstavnici udruga proizašlih iz Domovinskog rata.

Misu je predvodio vojni

kapelan vlč. Ivan Peter. Nakon mise u vojarni "Ban Krsto Frankopan" položen je vijenac podno Križa života, u spomen na sve poginule branitelje u Domovinskom ratu. Uz nazočnost zapovjednika postrojbi vojarne "Ban Krsto Fran-

kopan" i gostiju, vijenac su položili zapovjednik SzOP-a brigadir Darko Kereš i izaslanik zapovjednika ZIO HKoV-a brigadir Ivan Zelić. Izaslanik zapovjednika ZIO HKoV-a brigadir Ivan Zelić čestitao je Središtu na do-sadašnjem uspješnom radu te je zasluznim djelatnicima Središta uručio pohvale, nagrade i priznanja. Zapovjednik Središta brigadir

Kereš je istaknuo rezultate četrnaestogodišnjeg rada ovog Središta, čak 57. naraštaja ročnih vojnika, što je više od 72 000 kvalitetno obučenih vojnika roda pješaštva.

OJI

Hrvatski predstavnici na zimskom alpskom tečaju u Austriji

U sklopu bilateralne vojne suradnje trojica predstavnika hrvatskih oružanih snaga provela su pet tjedana, od 17. siječnja do 18. veljače, na zimskom alpskom tečaju u Austriji.

Pripadnici Hrvatske kopnene vojske, natporučnici Josip Brnjak i Mirko Bošnjak iz Bojne za specijalna djelovanja te narednik Damir Juroš iz 350. vojno-obavještajne bojne, boravili su u obučnom središtu Alpske škole austrijskih oružanih snaga gdje zimski tečaj pohađaju svi austrijski zapovjednici do razine bojne, a nakon provedene obuke slijedi polaganje u fazama. Unatoč napornoj obuci i rigo-

roznom ocjenjivanju, naši su predstavnici, nakon ljetnog tečaja provedenog prošle godine u Švicarskoj, uspješno završili i zimski tečaj.

Tečaj je proveden na tri lokacije, u Sallfeldenu te u Litziumu i Leugangu, a obuhvaćao je alpsko skijanje, vođenje i zapovijedanje u zimskim uvjetima, pravljenje ruta i zauzimanje dominantnih kota na određenoj nadmorskoj visini te ratovanje u zimskim uvjetima. Osim toga, polaznici su uvježbavali i spašavanje, a tu su vještinu imali priliku provjeriti i u realnim uvjetima. Naime, tijekom provedbe tečaja dogodila se snježna lavina te su naši pripadnici i drugi polaznici tečaja sudjelovali u spašavanju unesrećenih, čime su svi zajedno pokazali kako naučene lekcije mogu uspješno primijeniti u stvarnim situacijama.

M. ALVIR

Doigravanje - vrhunac sezone u košarkaškoj ligi REKLA

MORH u "zvjezdanim" doigravanju

Kutak našeg tjednika koji često posvećujemo košarkaškoj momčadi MORH-a ovaj tjedan je najava vrhunca sezone u košarkaškoj ligi REKLA: doigravanja. "Morhovci" su, dakle, prošli izlučni ciklus unutar svoje skupine (šest pobjeda i četiri poraza) i našli se među najboljima.

Iako njihov skor i ne izgleda previše uvjerljiv, njava pred doigravanje koje počinje ovaj vikend ipak su optimistične. Naime, tijekom sezone ekipa je nadopunjena (došle su "marke" u likovima Brune Gulina i Kresimira Jelavića) i uigrana, o čemu govoriti i pobjeda nad "Konzumom", jednim od ukupnih

favorita za ovogodišnji naslov (u taj krug spadaju još "Agit", "Air Alert", "Atlantic" i "Max Bears"). Dakle, i MORH se u skladu s njavama svog kapetana Davorina Gregurića kandidira za pobjednika. Prva prepreka na tom putu ovaj vikend u

prvom krugu doigravanja bit će "Caffe Mrav". Već taj protivnik je nezgodan za predstavnike Ministarstva, a u slučaju pobjede uslijedit će još teži: u MORH-ovom dijelu ždrijeba nalaze se četiri od sponutnih pet favoriziranih momčadi. "Iz utakmice u utakmicu igramo

protstaviti pobjednik utakmice "Max Bears-Iskon Internet", a za "Medvjede" na primjer, igraju nekadašnja reprezentativna imena Jadran Popović i Igor Lukačić. Derbi prvog kruga ipak igraju "Konzum" i "Atlantic", koji bi možda mogao nastupati i u Prvoj hrvatskoj ligi.

Kako to? Lijepo, tamo igraju Veljko Mrašić, Damir Vododer i Albert Karner, koji i danas mogu pokazati štošta iz svojeg poznatog repertoara košarkaškog umijeća. A nećemo zaboraviti spomenuti niti zvjezde Agita Danka Cvjetićanina i Vladana Alanovića, nositelje olimpijskog srebra iz Barcelone, koji

■ "Morhovci" su prošli izlučni ciklus unutar svoje skupine (šest pobjeda i četiri poraza) i našli se među najboljima. Njave pred doigravanje koje počinje ovaj vikend ipak su optimistične

sve bolje", ustvrdio je Gregurić. Potvrda tih riječi trebala bi uslijediti već u prvom, a svakako u drugom kolu (naravno, u slučaju prolaza) doigravanja. Tada će se "Morhovcima", kojima trenerskim štapićem ravna bojnik Krešo Kovačević, su-

su se tada suprotstavili i Jordanu, Magicu, Birdu, Barkleyu...

Dakle, MORH-ova konkurencija izgleda zastrašujuće. No, favoriti ne pobjeđuju uvihek, a i "Morhovci" znaju kako se osvajaju trofeji...

D. VLAHOVIĆ

Hrvatski specijalci treći na svjetskom prvenstvu

Predstavnici hrvatskih oružanih snaga osvojili su treće mjesto na svjetskom vojnom prvenstvu održanom od 19. do 23. veljače u njemačkom gradu Bad Reichenhallu.

Natječući se u vojnoj ophodnji kao disciplini specijalaca, šestorica pripadnika Bojne za specijalna djelovanja HKoV-a - poručnik Jure Muić te narednici Silvio Blažeković, Alenka Bolkovac, Dragan Naglić, Mladen Porubić i Igor Stojić - dostoјno su predstavili oružane snage i hrvatsku državu u njemačkom skijalištu i najvećem europskom biatlonskom središtu Ruhpolding.

Staza duga deset kilometara obuhvaćala je bacanje bombe i gađanje u biatlonske mete te izradu saonica koje su natjecatelji na skijama vukli tri kilometra, a s obzirom na jaku konkureniju, uspjeh naših specijalaca i te kako je vrijedan spomena. Predstavnici BSD-a pripremaju se i za predstojeće svjetsko vojno skijaško prvenstvo, koje će se održati od 29. ožujka do 3. travnja u Švicarskoj, te se nadamo se da će i tamo biti jednakom usješni.

M. ALVIR

Robotizirani Stryker

AMERIČKA vojska na poligonu Fort Gordon u saveznoj državi Georgia, testira posebnu inačicu poznatog oklopног vozila Stryker. Riječ je o 20-tonskoj besposadnoj robotiziranoj inačici. Razvija se u sklopu skupine Robotics Technology Integration Team u kojoj sudjeluju istraživačko središte američke vojske TARDEC, tvrtka General Dynamics te manji podugovarači.

Stryker je označen kao Robotic Follower Advanced Technology Demonstrator i samo ime (robotski prateći napredni tehnološki demonstrator) govori o kakvom je vozilu riječ. Naime, cilj je programa razviti besposadna vozila pogodna za vožnju u konvojima. Način na koji su konstruktori zamislili rješenje jest vodeće vozilo s posadom, dok bi os-

tala vozila bila robotizirana (bez posade) i automatski bi pratila vodeće vozilo. Od 2003. godine testovi su provedeni na drugim poligonima u pustinjama Teksasa i na ravnicama Srednjeg zapada.

Fort Gordon je izabran za nastavak testiranja zbog šumovitog područja koje je kompleksnije. Testiranja su bila na kružnoj stazi dugoj 10 kilometara, od toga tri po makadamu i blatu, a ostatak po asfaltu.

Prosječan test bio je dugačak oko 160 km, sudjelovala su dva vozila, a prosječna je brzina iznosila oko 30 km/h. To se ne čini mnogo ako se zna da je prosječna operativna brzina konvoja od 90 do 110 km/h. No, voditelji istraživanja to opravdavaju tim da se vozilo kružnom stazom s većim brojem oštijih skretanja. Na

ravnim su dionicama postizane brzine do 65 km/h. Najvažniji dio robotiziranog Strykeera je senzorski paket koji se sastoji od modernog ladar-a i termovizijske kamere, te naprednih računala za obradu podataka i autonomnu navigaciju. U tome mu pomažu i podaci koje prima od prvog, vodećeg vozila. Dosadašnji su rezultati, navodi se u priopćenju, izvrsni. Robotsko je vozilo slijedilo vodeće vozilo s ljudskom posadom na udaljenosti od 100 metara.

M. PETROVIĆ

POTKRAJ veljače predstavnici bugarskog ministarstva obrane i talijanske tvrtke Alenia Aeronautica zaključili su ugovor u kupnji srednjih taktičkih transportnih aviona C-27J, za potrebe bugarskog ratnog zrakoplovstva. Potpisanim ugovorom kojim je dogovorena kupnja pet aviona, uz mogućnost nabave dodatna tri aviona, s uspjehom su okončani pregovori koji su počeli tijekom travnja prošle godine. Prvi avion bit će isporučen u lipnju 2007., a ostali po jedan avion godišnje.

Ulaskom u NATO zajednicu, u travnju 2004., Bugarska je krenula

Bugarska naručila Spartane

u realizaciju nekoliko važnih projekata koji se odnose na modernizaciju svojih oružanih snaga. Jedan od njih je i modernizacija transportnih kapaciteta što se odno-

si i na zrakoplovnu komponentu oružanih snaga. Novi avioni nabavljeni su kako bi se zamijenila postojeća flota transportnih aviona An-26 koji se trenutačno rabe u bugar-

skom zrakoplovstvu, ali i za razne operacije i zadaće unutar NATO zajednice. U tom smislu ta nabava je iznimno kvalitetan korak u funkcionalnom smislu, jer njime se uz izravno podizanje kvalitete zračnog transporta bugarskih oružanih snaga dobiva i na znatnoj interoperabilnosti unutar NATO zrakoplovne zajednice.

Dosad su C-27J Spartan uz Bugarsku nabavili, odnosno njegovu kupnju ugovorili, Italija i Grčka svaka po 12 aviona. Uz to velika su očekivanja od američkog FCA (Future Cargo Aircraft) programa moderni-

zacije američkog vojnog zrakoplovstva, odnosno od kanadskog natječaja za nabavu aviona za potrebe SAR zadaća. Uz njih, kao mogući novi naručitelji, kupnju Spartana razmatraju Češka, Finska, Irska, Australija, Malezija, Tajvan te Saudijska Arabija.

I. SKENDEROVIC

Robot ODIS

SREDIŠTE Američke kopnene vojske TARDEC osmislio je malo robotsko vozilo ODIS (Omni-Directional Inspection System), a proizvodi ga tvrtka Kuchera Defense Systems iz Windbera u saveznoj državi Pennsylvaniji.

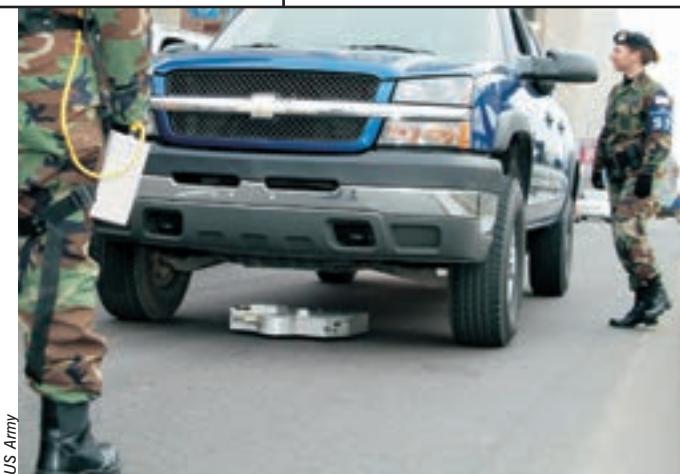
Riječ je o robotskom vozilu koje pomaže u pregledu donjeg dijela vozila na vojnim i drugim sigurnosnim i nadzornim točkama. Trenutačno ih rabe američke snage raspoređene u Iraku i Afganistanu. ODIS je daljinski upravljanje, nisko i plosnato vozilo koje se lagano može prući ispod svakog vozila.

Tako omogućava nadzor sa sigurne udaljenosti uz prikupljanje podataka o pregledanom vozilu. Vrlo je mobilan i omogućava brzo i precizno pregledavanje vozila na nadzornoj točki od ozdola. Dosad se takav posao obavljao ili tako da bi onaj tko je zadužen za nadzor kleknuo i

nastojao gurnuti glavu pod vozilo ne bi li uočio što sumnjivo ili se rabilo zrcalo na držaču koje omogućava ipak malo "elegantniji" pregled vozila. Problem je što su takvi

pristupi opasni, jer ako je riječ o vozilu bombi sa samoubojicom za vođicom, tada otkrivanje bombe može značiti trenutačnu detonaciju i kobne posljedice za sve u blizini vozila.

Drugi je problem što takav vizualni nadzor nije najprecizniji i postoji mogućnost da se neke stvari ne uoče i previde zbog slabog svjetla, prljavštine i slično. ODIS se može opremiti raznim senzorima, od obične videokamere pa do naprednih senzora za otkrivanje eksploziva,

termalne kamere itd.

S obzirom na terorističku prijetnju koja je prisutna diljem svijeta čini se kako je budućnost ODIS-a sigurna. No, osim u vojne i sigurnosne svrhe, može se rabiti i u brojnim drugim područjima. Konstruktori vjeruju kako se može prilagoditi za potragu pri spašavanju u skućenim prostorima, a planira se i posebna izvidnička inačica za rad u kontaminiranom području.

M. PETROVIĆ

TIJEKOM veljače tvrtka EADS North America sklopila je s američkim Ministarstvom domovinske sigurnosti, carine i nadzora granice ugovor oko prodaje helikoptera EC120 LSC (Light Sign Cutter). Ugovorom je dogovorena inicijalna prodaja 10 helikoptera, uz mogućnost za kupnju dodatnih 45 letjelica, pa bi nabava tih helikoptera u

konačnici mogla iznositi oko 75 milijuna američkih dolara. Tri helikoptera već se nalaze u proizvodnji, a prvi helikopter trebao bi biti isporučen tjekom lipnja ove godine, dok bi potom ostali helikopteri bili isporučivani jedan mjesечно.

EC120 LSC, koji je u Europi dobro znan kao Colibri, je laki suvremeniji jednomotorni helikopter koji se može s lakoćom prilagoditi različitim tipovima zadaća uz niske operativne troškove. U klasi helikoptera do 1,6 tona težina Colibri je prvi helikopter koji je u cijelosti uđovoljio svim standardima po JAR 27 regulativi. U "klasičnim" transportnim

Amerika kupuje EC120

zadaćama uz pilota može ponijeti do četiri osobe, dok u MEDEVAC misijama može prevesti jednu ozlijedenu osobu na nosilu uz dvočlanu medicinsku ekipu. Iznimno je pogodan i za nadzor iz zraka, u kojima su mu uz raznu elektrooptičku opremu koju može ponijeti, važne kvalitete poput dobre preglednosti iz pilotske kabine te njegova pokretljivost i niska razina buke koju stvara, a koja je 6,6 dB ispod limita koji je zadan po ICAO-u. Maksimalna težina na polijetanju iznosi 1715 kg, dok korisni teret može težiti 750 kg. Pogonsku skupinu čini jedan Turbomeca Arrius 2F motor jačine 504 KS, maksimalna brzina koju može postići je 278 km/h a maksimalna brzina penjanja je 7,36 m/s. Maksimalni dolet mu je 771 km, operativni vrhunac leta 6096 m, a maksimalna autonomija boravka u zraku 4,56 sata.

I. SKENDEROVIC

Kineska haubica

45 istog kalibra ali s cijevi dužine 45 kalibara. Riječ je o klasičnoj samovoznoj haubici koja se sastoji od gusjeničnog podvozja i standardne kupole s glavnim oružjem postavljениm na zadnji kraj podvozja.

Tako i kineska industrija slijedi trend koji diktira proizvodnju haubica kalibra 155 mm s cijevi dužine 52 kalibra zbog većeg dometa. Pretpostavlja se da će, osim strjeljiva za stariji sustav PLZ 45, nova inačica PLZ 52 moći ispaljivati i NATO kompatibilno strjeljivo kalibra 155 mm.

Cijeli se topnički sustav PLZ 45 sastoji od vozila za opskrbu strjeljivom PCZ, zapovjednog vozila (ZCL na razini bitnice i ZCY na razini divizijuna), izvidničkog vozila GCL, vozila za izvlačenje W653A, topničkog radara Type 704-1 i meteorološkog radara Type 702D. Za očekivati

je da se sva ta oprema, možda uz određene prilagodbe, može rabiti i s novom samovoznom haubicom.

Pojavila se slika još jednog kineskog samovoznog topničkog sustava. Riječ je o samovoznoj haubici postavljenoj na kotačno podvozje taktičkog kamiona. Sudeći po izgledu oružja riječ je o haubici kalibra 155 mm s cijevi dužine 45 kalibra. O tom sustavu u ovom trenutku nema mnogo podataka, ali se iz same koncepcije može zaključiti kako kineska obrambena industrija i u tome slijedi trendove. Samovozna oružja takve koncepcije prva je predstavila francuska tvrtka Giat, riječ je o sustavu Caesar. Uskoro su ih slijedili i drugi zapadni proizvođači, a vidi se kako ni Kinezi nisu ostali po strani.

M. PETROVIĆ

KINESKA tvrtka NORINCO (NORth Industries Corporation) razvila je novu samovoznu haubicu kalibra 155 mm sa cijevi dužine 52 kalibra. Time je stavljena točka na i brzog razvoja modernih topničkih sustava u Kini. Pretpostavlja se kako bi nova samovozna haubica mogla dobiti oznaku PLZ 52.

PLZ 52 je po svemu sudeći nastao na temelju prethodnog modela PLZ

Pokusna plovidba fregate Mendez Nuñez

predviđenih pokusnim plovidbama koje su održane između 20. i 22. prosinca prošle godine radi ispitivanja funkcionalnosti svih ugrađenih sustava. Pokusi su bili usmjereni na ispitivanje brodske propulzije, kormilarskog i navigacijskog sustava. Isto tako testirani su glavni dizelski motori, plinske turbine, kormilo, stabili-

zatori, sonde te između ostalog i komunikacijska oprema.

U dodatku, ispitana je i borbeni sustav Aegis kojeg je projektirala te isporučila tvrtka Lockheed Martin, uključujući radar za motrenje SPY-1D i sistemske komponente zapovjednog sustava te sustava upravljanja paljbom. Borbeni sustav Aegis omogućava fregatama istodobni odziv na podmorske, površinske te zračne prijetnje.

Rezultati provedenih testiranja tijekom pokusnih plovidbi potvrđuju najavu brodogradilišta Navantia kako će četvrta fregata Mendez Nuñez biti isporučena španjolskoj ratnoj mornarici u skladu s dogovorenim i potpisanim rokovima potkraj ožujka ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

ŠPANJOLSKO brodogradilište Navantia provelo je tijekom prosinca 2005. niz inicijalnih pokusnih plovidbi posljednje od četiri Aegis fregate tipa F-100, klase Don Alvaro de Bazan koje je naručila španjolska ratna mornarica.

U skladu s izjavom brodogradilišta četvrta fregata Mendez Nuñez, označene F-104 obavila je niz pokusa

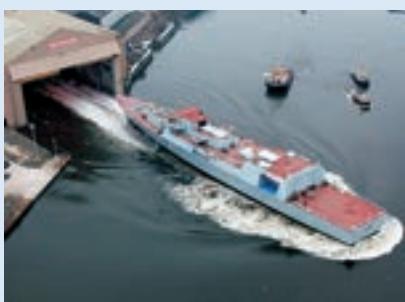
Porinut Daring

PRVI od šest razarača istoimene klase Daring (D32) porinut je 1. veljače u brodogradilištu BAE Systems Scotstoun. Po sadašnjim planovima Daring bi u operativnu uporabu trebao ući 2009. Osnovna namjena ove klase razarača je protuzračna obrana flote te su opremljeni protuzračnim raketnim sustavom Principal Anti-Air Missile System (PAAMS) koji je sposoban oboriti i protubrodskе vođene projektilе koji lete nadzvučnim brzinama, kao što je ruski SS-N-27 Sizzler.

Prvobitno je planirano da klasa Daring dobije dvanaest brodova, ali su planovi naknadno smanjeni na osam, da bi na kraju britansko ministarstvo obrane naručilo samo šest razarača. Unatoč tome britanska se ratna mornarica i dalje zalaže za kupnju osam razarača ove klase označene i kao Type 45.

Standardna istisnina razarača klase Daring je 5800 tona, a puna 7200 t. Duljina preko svega im je 151 m, širina 20 m i gaz 4,8 m. Najveća brzina je 29 čvorova, a doplov 7000 nautičkih milja pri brzini krstarenja od 18 čvorova.

Pogonski sustav je kombinirani paralelni s dizelskim motorima,

plinskim turbinama i elektromotorima (CODLAG).

Protuzračni raketni sustav PAAMS rabi projektilе Aster 15/30 koji se okomito lansiraju iz lansera DCN Sylver A50. Razarači Type 45 nosit će ukupno 48 PZO projektila. Uz njih naoružanje će činiti i osam protubrodskih vođenih projektilа Storm Shadow, top Vickers Mk 8 kalibra 114 mm i dva topa DS30B Oerlikon kalibra 30 mm.

T. JANJIĆ

NA HELIKOPTER Association International (HAI) Heli Expou, najvećem svjetskom velesajmu posvećenom helikopterskoj industriji koji se od 26. do 28. veljače održao u texaškom Dallasu, jednu od svjetskih premijera koje su privukle najviše pozornosti posjetitelja imala je tvrtka Bell Helicopter koja je predstavila svoj novi helikopter Bell 417. Na tom texaškom velesajmu predstavili su *mockup* u naravnoj veličini i u konfiguraciji prilagođenoj potreba ma policijskih snaga (s FLIR-om i Spectrolab reflektorom za pretraži-

Predstavljen Bell 417

vanja područja), odnosno kako navode Bell 417 je "civilna" inačica vojnog helikoptera Bell 407 ARH. Predstavnici proizvođača navode kako su se u razvoju no-

vog helikoptera ponajprije vodili potrebama, odnosno zahtjevima korisnika njihovih letjelica za novim jednomotornim brzim i iznimno pokretnjivim helikopterom, s jakim motorom, te izvrsnim *hot and high* odlikama lebdenja. Uz to navode kako su na 417 zadržali brojne dobre odlike koje su krasile Bell 407 (koji je u biti razvojna platforma za Bell 417), kao što su između ostalog iznimna pouzdanost i izdržljivost.

Nove odlike novog Bella 417 su prije svega *Chelton glass cockpit* konfiguracija instrumentacije (koja

sadrži dual VHF-COM, GPS/WAAS, AD/AHRS, transponder, te ICS audiopanel), te novi i vrlo snažni Honeywell HTS900 turbovratilni motor s više od 970 ks (s međuremontnim intervalom od 3000 radnih sati). Bell 417 je opremljen novim FADEC sustavom s novim dvokanalnim elektronskim sustavom upravljanja. Putnički prostor može primiti pet osoba, a velika prostorna poboljšanja su obavljena i u pilotskoj kabini koja je sa svojim tzv. *bubble cockpit* oblikom znatno prilagodenija udobnjem nošenju pilotske kacige opremljene NVG opremom.

Prvi probni letovi trebali bi početi tijekom proljeća ove godine, a okončanje procesa certificiranja očekuje se početkom 2008., kada bi trebale početi isporuke helikoptera njegovim prvim naručiteljima uz cijenu od 2,11 milijuna američkih dolara za osnovnu inačicu helikoptera.

I. SKENDEROVIC

Sociološki temelji militarizma

Militarizam se definira kao jačanje vojne moći države ili kao jačanje vojnog nasilja. Slijedeći navedenu postavku, militarizam se prepoznaje kroz prevlast ili dominaciju vojnih institucija nad civilnim, zatim kao subjektivna politička djelatnost, ili, pak, kao ideologija, doktrina i sustav vrijednosti

Tomislav RAVLIĆ

Sociološko izučavanje militarizma kao društvenog fenomena zaslužuje osobitu pozornost iz više razloga. Prvi i temeljni razlog koji nas je odveo u izučavanje ove problematike jeste što u hrvatskoj sociološkoj znanosti pojmom, značenje i dosezi militarizma kao specifičnog društvenog fenomena nisu dovoljno istraženi.

Drugi razlog jeste činjenica snažne povjesno-sociološke utemeljenosti militarizma jer nastaje kao rezultat historijskih okolnosti i u sklopu njih određenog društvenog odnosa ili povjesno-sociološke situacije koja pogoduje rađanju militarizma kao društvene pojave. Činjenica je da su se pojmom, kao i društvenim temeljima militarizma,

osim sociologa bavili i povjesničari, i to analizom njegovih konkretnih pojavnih oblika. O militarizmu su raspravljali političari, pravnici, psiholozi, ekonomisti, njegovi zagovornici, kao veliki protivnici, a u novije vrijeme i ekolozi.

Glavni razlog sociološkog izučavanja militarizma kao društvene pojave leži u tome što ulazeći u bit i suštinu militarizma dolazimo do mogućnosti njegova prepoznavanja što će omogućiti i njegovo primjereno suočenje na razumnoj mjeru, imajući pri tome na umu da dok je vojske kao institucije, militarizam se neće moći u potpunosti iskorijeniti. U tom smislu pojavnim oblicima militarizma treba pristupati realno i genetički, bez ikakvih predrasuda, jer samo

tako dolazimo u poziciju da ga objektivno i analitički izučimo.

Militarizam dolazi od latinske riječi militaris što znači vojni. Treba istaknuti da se militarizam definira kao jačanje vojne moći države ili kao jačanje vojnog nasilja. Slijedeći navedenu postavku, militarizam se prepoznaje kroz prevlast ili dominaciju vojnih institucija nad civilnim, zatim kao subjektivna politička djelatnost, ili, pak, kao ideologija, doktrina i sustav vrijednosti. Zatim kao politički sustav koji se temelji na oružanom nasilju, te kao distribucija moći unutar društvenog, odnosno političkog sustava. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Evaluacija japanske tehnologije otkrivanja mina u Hrvatskoj

Na temelju sporazuma između Centra za testiranje, razvoj i obuku (HCR-CTRO) i Japanske agencije za znanost i tehnologiju (JST), u Hrvatskoj se provodi testiranje i vrednovanje japanske opreme za otkrivanje mina. Cilj zajedničkog testiranja je ocijeniti sposobnost sustava dvostrukog senzora u usporedbi s postojećim senzorima. Testiranjem će se pojasniti detekcija u razlikovanju mina od raznih fragmenata na određenim dubinama te smanjenje stupnja lažnog alarmira. Krajnji cilj je promovirati sigurne i učinkovite metode humanitarnog razminiranja

Dinko MIKULIĆ

Održana je prva radionica o upoznavanju japanske tehnike za otkrivanje mina 16. veljače u hotelu Porto kod Zadra. Radionicu je otvorio veleposlanik Japana u Republici Hrvatskoj Nj.E. Kaname Ikeda, ističući suradnju na tehnologiji sa stručnjacima iz Hrvatske i drugih zemalja iz Europe. Sudionicima su se obratili direktor Ženevskog centra Stephen Nellen, državni tajnik za znanost i tehnologiju Republike Hrvatske - prof. dr. sc. Dražen Vikić-Topić, želeći uspjeh u vrednovanju tehnologije otkrivanja opasnih naprava. Radionicu je vodio supervisor istraživanja prof. dr. sc. Katsuhisa Furuta.

Japanska oprema je razvijena u posljedne dvije i pol godine kao projekt razminiranja (Research and Development Project for Supporting Humanitarian demining of Anti-Personnel Mines). Riječ je o razvijenim visoko sofistificiranim uređajima za detekciju mina: dualnog senzora ALIS, vozila Gryphon, lovca mina MHV i pomoćne opreme. Ispitivanje se provodi od 1. veljače do 9. ožujka 2006. na poligonu CTRO blizu Benkovca. Osim hrvatske i japanske strane, koju zastupaju direktor HCR-CTR mr. Nikola Pavković i dr. Katsu-hisa Furuta - prof. sa sveučilišta Tokyo Denki, u testiranju sudjeluju predstavnici Njemačke (BAM, Ber-

lin), Ženevskog centra za humanitarno razminiranje (GICHD), te predstavnici ITEP-a - međunarodnog programa testiranja i evaluacije u humanitarnom razminiranju.

Na poligonskoj demonstraciji i radionici bila su izaslanstva hrvatskih sveučilišta, instituta i drugih zainteresiranih organizacija. Iznesene su odlike razvijene tehnologije, te istaknuto da je oprema demonstracijskog karaktera s težištem na metodama. Njezina komercijalizacija i primjena se može očekivati u sljedećim fazama razvoja i testiranja. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Odlazak desantnih brodova!?

Suvremene ratne mornarice u bliskoj budućnosti moraju dobiti još fleksibilnije brodove koji će se moći iskoristiti u širokom dijapazonu različitih operacija

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Nekoliko zanimljivih novosti iz nedavne prošlosti pokazuju bitne promjene kod klasičnih desantnih brodova (ili možda bolje rečeno njihovom odlasku) i izvođenju mornaričkih strateških transportnih operacija. Jedna od prvih novosti je 210 milijuna eura vrijedna narudžba portugalskog ministarstva obrane njemačkom brodogradilištu Howaldtswerke-Deutsche Werft (HDW) koja se temelji na zahtjevu za novi polivalentni logistički brod (Navio Polivalente Logistico - NPL). Novost su i zahtjevi američke

ratne mornarice za novim logističkim brodovima koji će osiguravati logističku potporu za sve veći broj američkih pomorskih i kopnenih operacija diljem svijeta. Ti će zahtjevi znatno utjecati kako na dugoročno planiranje američkog ministarstva obrane nabavke novih transportnih brodova, tako i na planiranje srednjoročnog i dugoročnog razvoja mnogih američkih brodogradilišta i prateće industrije.

Navio Polivalente Logistico u sebi sjedinjuje višenamjenski logistički brod koji je sposoban za izvođenje zadaća strateškog transporta ljudi i materijala. Donedavno se vjerovalo da se HDW-ova ponuda portugalskom ministarstvu obrane temeljila na projektu Royal Schelde Enforcer. No, nakon propasti zajedničkog njemačko-nizozemskog projekta HDW

je Portugal ponudio svoj vlastiti projekt nazvan Multi-Role Dock.

I na osnovu projekta Navio Polivalente Logistico može se zaključiti da je velikim pomorsko-desantnim operacijama na dobro branjene obale (kao što su bile one tijekom II. svjetskog rata i kao što je bila desantna operacija kod Inchona 1950. tijekom Korejskog rata) došao kraj. To ne znači da obalna obrana više ne postoji. Zapravo je potpuno suprotno stanje. Obalna je obrana ojačana najsvremenijim protubrodskim vođenim projektilima koji se mogu lansirati s praktički svake pozicije s obale jer se najčešće nalaze na visokopokretnim terenskim kamionima. A upravo ti projektili zahtijevaju da se desantni brodovi drže podalje od obale i izvan njihovog dometa. ■

Britanski brodovi klase Albion

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Ako se u obzir uzme činjenica kako je ruska zrakoplovna industrija od samog njenog početka jedna od najvećih u svijetu, onda se ne trebamo iznenaditi što je upravo ruski zrakoplovni muzej Monino najveći i zrakoplovima najbrojniji na svijetu

Napisao i snimio:
Danijel Vuković

Monino - najveći zrakoplovni muzej na svijetu

Rusko zrakoplovstvo ima čvrste korijene još od pojave zrakoplovne tehnike, tj. od prvog službenog čovjekovog leta zrakoplovom težim od zraka. U brojnoj ruskoj literaturi koja se bavi poviješću ruskog zrakoplovstva navode se brojni pokušaji stručnjaka i zanešenjaka u ostvarivanju prvenstva u "utrci" za prvim čovjekovim letom letjelicom težom od zraka. Potkraj XIX. stoljeća u Rusiji se posebno ističe konstruktor Možajski koji je na svoju improviziranu letjelicu ugradio parni stroj. Nakon brojnih pokušaja nije uspio poletjeti te zaključuje kako je nemoguće ostvariti let s letjelicom težom od zraka. Pojam letjelice teže od zraka odnosi se na činjenicu kako je težina letjelice (zajedno s posadom) veća od težine zraka koji je ona svojim prisustvom "istisnula" (Arhimedov zakon). Tačkođer, postoje i letjelice lakše od zraka kojima je ukupna težina manja od težine zraka koji one pritom "istisnu" pa se zbog toga same, tj.

bez motornog pogona podižu u zrak (npr. zračni baloni). U isto vrijeme se slični projekti rade po cijelom svijetu, ali ne s istim zaključcima. Tako njemačkom zrakoplovnom entuzijastu Lillienthalu uspijeva izvođenje slobodnog leta niz padinu te ga do danas mnogi smatraju "ocem" jedriličarstva. Nakon desetak godina, tj. 17. prosinca 1903. braći Wright u SAD-u uspjelo je što nikome do tada nije - uspješno su poletjeli svojom motornom letjelicom Flyer te tako postali prvi u povijesti koji su "odlijepili" od zemlje letjelicu težu od zraka...

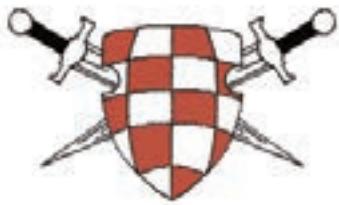
Od tog događaja pa do danas je prošlo nešto malo više od sto godina, a u međuvremenu se zrakoplova tehnika razvila kao nijedna tehnička ili bilo koja druga grana od svojih početaka do danas. Gotovo je nemoguće razvrstati i nabrojiti sve zrakoplove proizvedene do danas. U I. svjetskom ratu uočavaju se velike prednosti zrakoplova u vojne svrhe pa se tako zrakoplovstvo poči-

nje granati na civilno i vojno, a kasnije i na sportsko. Od II. svjetskog rata pa do kraja 80-ih godina prošlog stoljeća, tj. u razdoblju Hladnog rata, sve razvijenije zemlje svijeta imaju zrakoplovnu industriju te zrakoplovi u tom razdoblju postaju veći, brži, u vojnom smislu ubojitiji, ali isto tako i prethodni modeli pred najezdom novih zrakoplova brzo zastarijevaju. Zahvaljujući brojnim stručnjacima i zaljubljenicima u zrakoplovstvo, do danas su sačuvani brojni modeli zrakoplova iz raznih vremenskih razdoblja te su tako nastali zrakoplovni muzeji. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Varna (1444.)

Kraljeva smrt na bojnom polju

Bitka kod Varne koja je završila katastrofalnim porazom kršćanske vojske odlučila je o sudbini Balkana i razbila i posljednju nadu da će se Turke moći protjerati iz južne Europe u nekoj bližoj budućnosti...

Jurica MILETIĆ

Sudbonosna bitka kod Varne odigrala se 10. studenoga 1444. Kršćanska vojska kralja Wladislawa još je večer prije ugledala svjetla turske sile pod sultandom Muratom II. Sakupio je bio više od 40 000 boraca koje je krišom brodovima prevezao preko Bospora (kažu da je tu uslugu dobro platio kapetanima trgovачkih brodova iz Genove) i ubrzo se našao pokraj Varne, uvelike nadvisujući protivnika brojem vojnika.

Na kršćanskoj strani Hunjadi je svoje Mađare smjestio na oba krila i pridodao im mali odred križara pod legatom Julijanom. U sredini je bio kralj s odabranim ugarskim i poljskim vitezovima i vlaškim odredima. Desnim je krilom zapovijedao varadinski biskup Ivan de Dominis, rodom Hrvat, a lijevim Hunjadi osobno. Uz Mađare su bile poredane hrvatske čete bana Franka Talovca.

Brojčana nadmoć Turaka

U prvi napad Turci su poslali spahiye, iza kojih su kao pričuva stajali janjičari koji su iza golemyih okovanih štitova bili dodatno naoružani kolcima. Prema nekim izvorima turska je vojska tada brojila 100 000 ljudi, tako da je odnos snaga bio gotovo pet prema jedan u tursku korist. Iako je nominalno zapovijedao tek jednim krilom, sva je prilika da je Hunjadi bio vrhovni zapovjednik, a kralj tek puka figura. Napavši jakim snagama desno kršćansko krilo, Turci su Mađare natjerali u bijeg, a na bojnom su polju ostali ležati i biskup Ivan de Dominis i jgarski biskup Simon Rozgon. Za Mađarima u bijeg su se dali i Vlasi, tako da su stijeg kralja Wladislawa

Ivan Hunjadi, kojeg je naš narod prozvao Sibinjanin Jankom, Mađarima je poznat kao Janos Hunyadi, Rumunjima kao lancu (ili Ioan) de Hunedoara, a dio literature ga spominje i kao Ioannesa Corvinusa, kako njegovo ime glasi na latinskom. Vjerojatno se rodio u Vlaškoj u Rumunjskoj, negdje oko godine 1387., a umro je sedamdesetak godina kasnije. Otac mu je bio Rumunj, a mati mu je bila Mađarica. Prezime duguju vlasništvu nad dvorcem Hunyadi (današnja Hunedoara u Rumunjskoj), kojeg su dobili na dar od kralja Sigismunda. Već se kao mladić u Sigismundovoj službi iskazao kao vrstan vojnik. S uspjehom se okušao u husitskim ratovima, a osobito u bojevima protiv Turaka. U borbama za prijestolje nakon smrti kralja Alberta priklonio se Wladislavu III. Poljskom. Sukobio se sa celjskim grofom Ulrichom i postao kapetanom Nandorfehervara (pod tim se mađarskim imenom krije Beograd u Srbiji) i guvernerom Transilvanije.

Nakon brojnih vojnih pobeda za Turke je postao strah i trepet, a za kršćansku Europu junak. Godine 1443. s kraljem Wladislawom poduzeo je ratni pochod protiv Turaka tijekom kojeg je osvojio Niš, porazio čak trojicu turskih paša, zauzeo Sofiju i onda se spojio s kraljevom vojskom tako da kod Snaima porazi i samog sultana Murata II.

U svakom tom pohodu pod Hunjadijevim su zapovjedništvo bile i hrvatske čete. Osokoljena sultanovim porazom, kršćanska Europa tražila je nastavak borbi pa je kršćanska mornarica, u kojoj su bili i hrvatski brodovi, godine 1444. stigla do Bospora. S vojskom od samo 16 000 konjanika i malobrojnim pješacima, ali zato sa čak 2 000 kola na koja su namjeravali natovariti plijen otet od Turaka, približio se do Nikopolja u današnjoj Bugarskoj gdje mu se pridružio i glasoviti vlaški vojvoda Dracula sa 4 000 vojnika. Osvojivši Šumenu i Pravadiju, Hunjadi je 9. studenog bio nadomak Varne u kojoj se ratna sreća preokrenula.

ostali braniti tek križari sa svojim kardinalom i legatom Julianom i hrvatske čete bana Franka Talovca. Uspjeli su odbiti napade azijatskih konjanika i odstupili tek kad im je kralj naredio da se i oni povuku.

U međuvremenu, Hunjadi je nagovorio kralja da se skloni na sigurnije mjesto, želeći borbu nastaviti sam sa svojim konjaništvom, ali čini se da ga je jal drugih velikaša gotovo stajao glave. Ljubomorni na Hunjadijeve uspjehe nagovorili su kra-

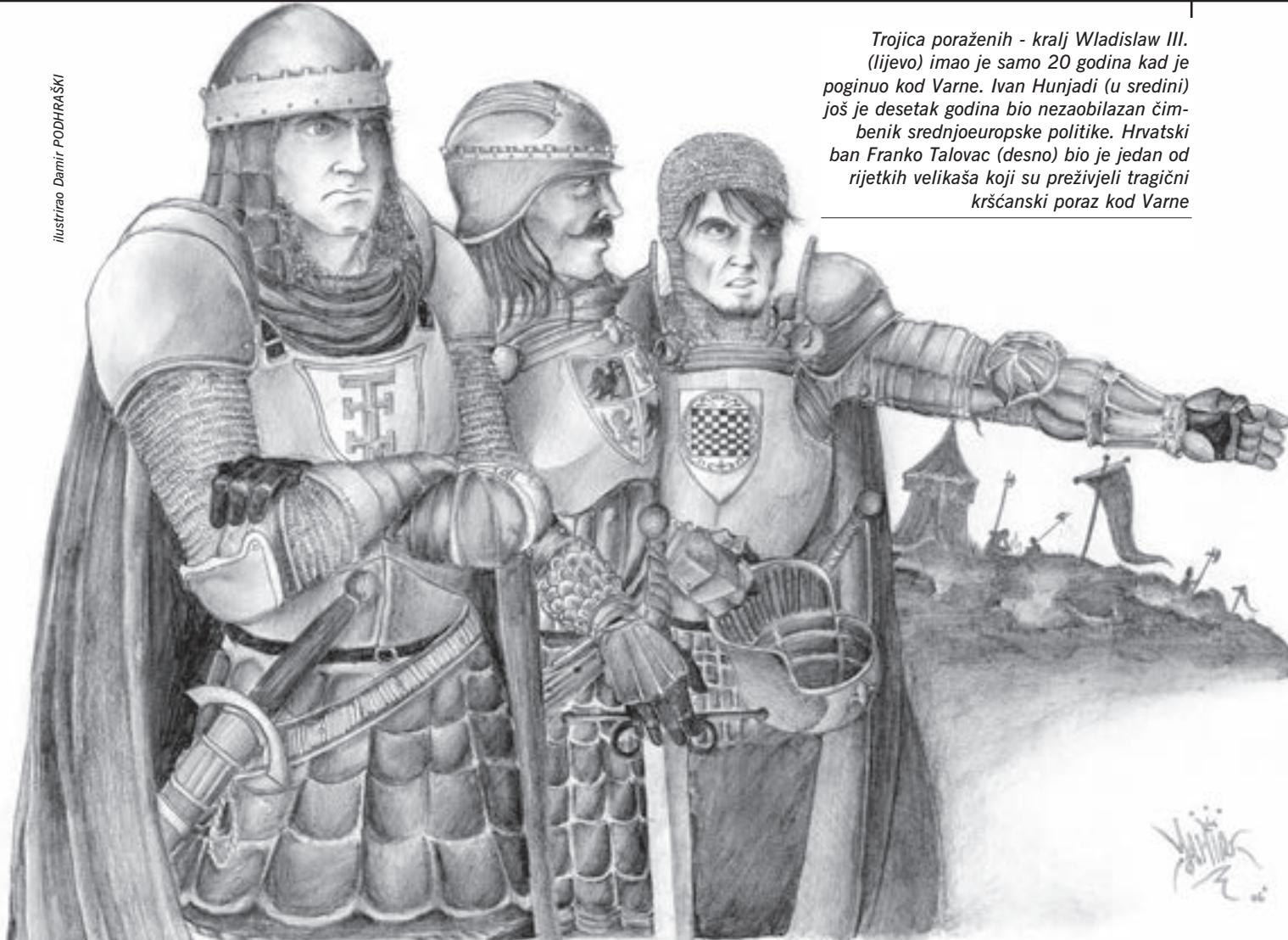
lja da osobno povede napad protiv janjičara iza kojih je stajao sam sultan. U žaru borbe kraljev je konj bio ranjen, a kralj je pao na zemlju gdje su ga janjičari dokrajčili: njegovu odrubljenu glavu donijeli su sultanu na pladnju.

Tamničar Dracula

Kraljeva je smrt kršćansku vojsku demoralizirala u cijelosti te je uslijedilo brzo uzmicanje. Čak i u bijegu, ostaci razbijene kršćanske voj-

Trojica poraženih - kralj Wladislaw III. (lijevo) imao je samo 20 godina kad je poginuo kod Varne. Ivan Hunjadi (u sredini) još je desetak godina bio nezaobilazan čimbenik srednjoeuropske politike. Hrvatski ban Franko Talovac (desno) bio je jedan od rijetkih velikaša koji su preživjeli tragični kršćanski poraz kod Varne

ilustrirao Damir PODHRAŠKI

ske nisu ostali poštovanici velikih gubitaka, poginuo je i sam papinski legat Julian Cesarini. Hunjadi se uspio dokopati Vlaške, no tamo ga je utamničio vojvoda Dracula, nastojeći se dodvoriti pobjedniku.

Bitka kod Varne odlučila je o sudbini Balkana i razbila i posljednju nadu da će se Turke moći protjerati iz južne Europe u nekoj bližoj budućnosti. Dio zasluga za tursku pobjedu pripada srpskom despotu Đorđu Brankoviću, koji albanskim vojskovodama Skenderbegu, što je htio pomoći ugarskoj vojsci, nije dozvatio prolaz preko srpskog područja pravdajući se obvezama iz ugovora koji je sklopio s Muratom. Hunjadi mu to nikada nije oprostio, a raskol je bio sve veći: na jednoj su strani ostali srpski despoti i zet mu celjski knez Ulrich, a na drugoj Hunjadi sa svojim surjakom Mihajlom Szilagijem. ■

Grad na Crnom moru

U zemlji koja je tako jako bila označena sovjetskim pečatom, što se ogledalo u krajnjoj neimastini stanovnika, zastrašujućoj arhitekturi, izrazito lošim cestama i mnogim milicajcima primitivna ponašanja, uvijek spremnima da vas kazne, Varna je bila pravi biser. Za razliku od glavnog grada Sofije, Varna obiluje mnogim lijepim zgradama. Utakve se sigurno ne ubraja zastrašujuće zdanje hotela "Černo more". Dugo vremena najčešće i jedino otvorenog stranim turistima. Riječ je o jednom od nastarijih gradova na Crnom moru - pod imenom Odessos osnovali su ga Grci prisustigli iz Mileta prije otprilike nekih 2 600 godina. Varna je stoljećima bila važna luka u kojoj su i Englezi i druge europske sile držali svoje konzulate, a na njezinim ulicama mornaričke odore oduvijek su bile pravilo, a ne iznimka. Lučka postrojenja danas malo manje onečišćuju okoliš, ali Varna još uvijek nije turističko odredište u kojem se odsjeda. Jer takva su mjesta "Družba" i "Zlatni pišasac" u neposrednoj blizini - golemi betonski blokovi koje je izvanredno teško utrpati u uobičajene europske turističke standarde, to više što se turističke ljepote crnomorske obale baš ni u čemu ne mogu mjeriti s pješčanim žalima i borovim šumama Sredozemlja. Sir kačkavalj pakiran u zelene limene kutije dugo je vremena bio turistička atrakcija broj jedan. Danas ga u mnogo inačica ima u slobodnoj prodaji i ni za koga više nije nešto nedostignu ili teško dobavljivo. Ima ga posvuda, baš kao i sveprisutne skare - komadiće mesa nabijene na štapić, pa zatim zapećene - na nekim drugim zemljopisnim širinama poznate kao - roštilj.

**Krešimir Kužić: "Hrvati i križari",
Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 2003.**

Knjiga je proizašla iz autorovog diplomskog rada, a rad mu određuje interdisciplinarnost, pri čemu se najviše koristi arheologijom, ali i rezultatima nesrodnih disciplina, npr. prirodoznanstvenih. Tekst razmatra razne dijelove ove tematike - uzroci križarskih pohoda, povezanost Hrvatske s njima, iskustva hrvatskih susjeda s križarskom idejom, ugarska i austrijska vojska Petog križarskog pohoda, Peti križarski pohod do povratka Andrije II. i vojvode Leopolda VI. Obradena je i različita problematika vezana uz križare, razdioba i nazivlje križarskih ratova, a osobito je naglasak stavljen na sudjelovanje hrvatsko-ugarskog kralja u jednom od pohoda. Autor je također pokušao prikazati križarske puteve koji su išli preko hrvatskog teritorija, kao i njihov utjecaj na tadašnju gospodarsku situaciju. Činjenica da je u knjizi prvi put sintetski obrađena tematika križara i križarskih ratova svrstava je u red važnih knjiga hrvatske historiografije. Autor je u knjizi nastojao dati vlastito viđenje klasifikacije križarskih ratova, smatrajući da su u tom pogledu česte zabune, jer je književnost XIX. stoljeća pisana popularno i romantično, a križarska je tematika bila osobito zastupljena u djelima povjesničara iz toga stoljeća. Knjiga sadrži rodoslovne tablice istaknutog plemstva iz križarskog razdoblja, te najvažnije suvremene i kasnije tekstove o križarskom pohodu kralja Andrije.

Mirela MENGES

FILMOTeka

Dodjela nagrada Oscar 2006.

Kao apsolutni favorit 78. dodjele Oscara u medijima je najavlјivan film Anga Leeja *Planina Brokeback*. Iako je osvojio tri Oscara: za najbolju glazbu, scenarij po književnom predlošku i režiju, glavna mu je nagrada za najbolji film godine izmakla i završila kod Paula Haggisa i njegove *Fatalne nesreće*. Ova kompleksna drama o životu i predrasudama u Los Angelesu uz najvažniju nagradu osvojila je i one za montažu i najbolji originalni scenarij. Paul Haggis proslavio se već prošle godine kada je bio producent i scenarist pobedničkog filma Clintova Eastwooda *Djevojka od milijun dolara*. Po broju zlatnih kipića, svaki po tri, uz bok dva glavna ovogodišnja filma stoje još: *Sjećanja jedne gejše (za šminku, kostimografiju i scenografiju)* i *King Kong (za najbolju montažu i miksanje zvuka te vizualne efekte)*. Osim najvažnijih kategorija posebna pažnja tradicionalno je bila posvećena sljedećim kategorijama: Nagradu za životno djelo dobio je redatelj Robert Altman. Najbolji glumac - očekivano Philipe Seymour Hoffmann za ulogu Trumana Capotea u biografskom filmu *Capote*. Najbolja glumica - također očekivano Reese Witherspoon za ulogu June Carter u filmu o legendi country glazbe Johnny Cashu Hod po rubu.

Najbolji film na neengleskom jeziku - neočekivano *Tsotsi* - južnoafrički film na jeziku naroda Zulu, iako je veliki favorit bio palestinski *Paradise now*. Ovogodišnji hrvatski kandidat *Ta divna splitska noć* Arsena Ostojića nije ušao među pet nominiranih. Zanimljivost za kraj. George Clooney svojim je izvrsnim političkim trilerom *Laku noć i sretno* nominiran u dvije kategorije, za režiju i najbolji film. Od te dvije nije dobio nijednu, ali mu je to kompenzirano nagradom za sporednu mušku ulogu u filmu *Syriana*.

Leon RIZMAUL

14. ožujka 1900. U SAD-u uveden zakon o zlatnom standardu

Američki kongres je ovim zakonom uveo monetarni sustav u kojem je vrijednost ekonomske jedinice vezana uz težinu zlata. Prema tom zakonu 1 američki dolar imao je vrijednost 1,5 grama zlata. SAD je bila jedna od posljednjih zemalja koje su prihvatile zlatni standard kada su ga već gotovo sve europske zemlje pa i Japan imale. Većina zemalja odbaciла је zlatni standard poslije velike gospodarske krize 30-ih godina XX. stoljeća, Amerikanci su ga ukinuli tek poslije Vijetnamskog rata, a odlukom Međunarodnog monetarnog fonda u potpunosti je napušten 1975. godine. Današnje novčane valute, tzv. fiat novac, nemaju pokriće u zlatu, niti u čemu drugom opipljivom, a bogatstvo se izražava na osnovi proglaša vlade ili narodne banke pojedine zemlje pa kritičari takve monetarne politike prigovaraju da današnji novci bez pokrića nemaju nikakvu realnu vrijednost.

11. ožujka 1990. Litva postala neovisna država

Povijest Litvanaca, jednog od tri pribaltička naroda koji danas imaju svoju državu, počinje otprilike tisuću godina prije Krista. U srednjovjekovnom razdoblju Litva se razvila u jednu od najvećih država toga doba, a krajem XIV. stoljeća pod dinastijom Jagelovića ujedinila se s Poljskom te tako proširila na zapad. No, krajem XVIII. stoljeća, u trećoj podjeli Poljske 1795. godine, Rusija je progutala litavski dio unije, a takvo je stanje ostalo sve do Brestlitovskog mira 1918. kada je Litva stekla neovisnost. U razdoblju između dva svjetska rata sve susjedne zemlje pokušavale su nametnuti Litvi svoju vrhovnu vlast. Sovjetsko-njemačkim dogovorom o podjeli istočne Europe nakon nje mačkog napada na Poljsku Litva je pripala sovjetskoj interesnoj zoni, te je ponovno izgubila neovisnost postavši dio SSSR-a. Već iduće godine u nacističkom napadu na Sovjetski Savez Litva dolazi pod njemačku vlast, a pred kraj rata, sa slomom nacizma, vraćaju se prosovjeti komunisti. U velikom valu liberalizacije istočne Europe krajem 80-ih godina XX. stoljeća i u Litvi se pojavljuje antikomunistički pokret nazvan Sajdis, koji dobiva većinu u parlamentu, a Vytautas Landsbergis postaje premjer. Dana 11. ožujka 1990. proglašeno je službeno otcjepljenje od Sovjetskog Saveza i litavska neovisnost. Litva je bila prva među sovjetskim republikama koja je istupila iz Saveza.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Preobrazba i duhovna tranzicija

Tranzicija! Čarobna riječ, kao mantra ponuđena narodima "nove Europe". Što se sve krije u njezinu sadržajnom "trezoru"? Tranzicija, iako se rabi kao glazbeni, filmski, astrološki i politički pojam, općenito znači prijelaz iz jednog stanja (oblika, aktivnosti ili mjestâ) u drugo. U medijima najčešće znači prijelaz iz socijalizma u kapitalizam, iz državnog gospodarstva u tržišno. Ali spominje se i kao prijelaz iz razdoblja Ribe (simbol kršćanstva) u razdoblje Vodenjaka (simbol za New age). Dakle, na sceni je i duhovna preobrazba čovjeka. U što? Je li hod od skromnog "socijalističkog samoupravljača" do pohlepног potrošača i bahatog rasipnika golem ili malen "duhovni napredak"? Isus je također jednom pred učenicima doživio preobrazbu. Pokazao im se kao Sin Božji, pobjednik smrti. Time je i nama otkrio stanje budućnosti u koje će oni koji su u Njega kršteni s Njime biti i preobraženi. No, Isus ne nudi "standard", ne zavarava nas "boljim životom", ne obećava nam "prosperitet" - ako "glasujemo za njega"! Tko u Njega vjeruje, do cilja će sigurno doći ako ide Njegovim putem. Njegov dolazak bio je početak nove ere, a proglašenje njegove radosne vijesti navještaj nove doba. Zato je prava, jedina i potpuna preobrazba moguća samo ako slušamo Njega. Njegov recept je put ljubavi i žrtve. To je "tranzicija svijete" koja preobrazbom iz voska u svjetlo radosnim izgaranjem usrećuje drugoga.

Andelko KAĆUNKO

pripremio D. ŠANKO

1. Organizacija Ujedinjenih naroda

osnovana je:

- A 1945. godine
- B 1951. godine
- C 1955. godine

2. Sjedište UN-a nalazi se u:

- A New Yorku
- B Bruxellesu
- C Chicagu

3. Stalni članovi Vijeća sigurnosti UN-a su SAD, Rusija, Francuska, Ujedinjeno

Kraljevstvo i:

- A Njemačka
- B Kina
- C Japan

4. Jedan od ovih jezika NIJE službeni u UN-u:

- A kineski
- B arapski
- C portugalski

5. Broj zemalja članica UN-a danas je:

- A 155
- B 191
- C 224

www.eurofighter.com

Kada su u pitanju siteovi zrakoplovstva, Eurofighterov je sigurno među najboljima. Grafički besprjekoran, tematski zanimljiv i informacijski dostupan, definitivno će vas oduševiti. Naravno, to ne znači da je savršen, jer,

primjerice, podizanje stranice traje kod korisnika na modemu, ali ne predugo, no, sve manjkavosti neće vam smetati kad zavirite u sadržaj. Galeriju slika svakako preporučamo, nalazi se ispod linka **Press Office** i nudi velik broj izvrsnih i vrlo velikih slika. Kad kliknete na *thumbnail* (umanjenu sliku) otvorit će se slika koja je samo *preview*, a potom se nude opcije za *download* u niskoj i visokoj rezoluciji. No, pripazite, *download hi-rez* slike mogao bi potrajati jer su u projeku teške čak **19 MB** i velike **5354x3816**. Isti je slučaj i sa **Screensaverima**. Vijesti i novosti se updateaju samo onda kada postoje novosti, što je u prosjeku jednom tjedno. To je možda i najveća manjkavost stranice, no, kad tome dodate da se na site istodobno uploadaju i nove slike, pa čak i videomaterijali, tad ni to uopće ne zvuči loše. Naravno, na siteu se nalazi još dosta linkova o povijesti, tehnologiji i razvoju Eurofightera, pa ako ste barem zrakoplovni entuzijast, svakako pogledajte što se nudi. Sigurni smo da ćete pronaći nešto za sebe.

Ivan BELINEC

**U PRODAJI
VOJNA PSIHOLOGIJA
-KNJIGA TREĆA!**

Knjige možete kupiti u knjižari Ljevak,
Trg bana Jelačića 17, Zagreb
cijena 185 kuna

NAGRADNA PITALICA - 5. KOLO

ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI

GLAVNE NAGRADE

1.) Sedam dana
ljetovanja u Splitu
za dvije osobe
(Hotel Zagreb)

2.) Sedam dana
ljetovanja u Puli
za dvije osobe
(Hotel Veli Jože)

3.) Godišnja pretplata
na Hrvatski vojnik i
komplet DVD-a

TJEDNE NAGRADE

1.) Komplet knjiga
"Vojna psihologija"

2.) DVD
"Krila Oluje"

3.) Uokvirena fotografija

5

NAGRADNO PITANJE

Trojica hrvatskih vojnika sudjelovali su na alpskom tečaju u:

- A) Španjolskoj B) Ukrajini C) Austriji

HRVATSKI
VOJNIK

KUPON
IME I PREZIME _____

ADRESA _____

TELEFON _____

Poštovani čitatelji Hrvatskog vojnika!

Posljednja stranica našeg tjednika "rezervirana" je za nagradnu pitalicu. U ovom broju objavljujemo imena dobitnika tjednih nagrada **TREĆEGA KOLA**, te nagradnu pitalicu **PETOGA KOLA**.

Sretni dobitnici **TREĆEGA KOLA** su:

1. **NAGRADA** - knjige "Vojna psihologija" - **Blanka KIŠ, Zagreb**
2. **NAGRADA** - DVD "Vojni pas" - **Dražen RONČEVIĆ, Karlovac**
3. **NAGRADA** - uokvirena fotografija - **Darko BIRTIĆ, Slavonski Brod**

Naravno, naša nagradna pitalica ide dalje, a u ovom broju objavljujemo pitalicu **PETOGA kola**. Kako biste se uključili u igru za **TJEDNE NAGRADE** 5. kola, dovoljno je da čitate Hrvatski vojnik koji upravo držite u ruci i tako pronađete odgovor na postavljeno pitanje koje možete naći u kuponu na dnu stranice. Potom zabilježite svoj odgovor, i to tako da na **KUPONU ZAOKRUŽITE** slovo ispred jednog od tri ponudena odgovora za koji mislite da je točan.

ORIGINALNI kupon, na kojem ćete napisati i svoje osobne podatke, izrežite i pošaljite **POŠTOM** u **KUVERTI** ili na **DOPISNICI** na adresu:

MINISTARSTVO OBRANE
SOJI-HVG
(Za nagradnu pitalicu)
PP 252
10 000 Zagreb

Kuponi **PETOGA KOLA** objavljeni u aktualnom broju **76** Hrvatskog vojnika u redakciju moraju stići najkasnije do **ponedjeljka, 20. ožujka u 12 sati**. Istog dana izvući će se troje tjednih dobitnika **PETOGA KOLA**, koji će na osnovi svojih **TOČNIH** odgovora zabilježeni na **ORIGINALNIM** kuponima osvojiti po jednu od tri **TJEDNE** nagrade. **DOBITNICI TJEDNIH NAGRADA PETOGA KOLA** nagradne igre bit će objavljeni u broju **78** Hrvatskog vojnika.

Idućeg tjedna, u broju **77**, objavit ćemo i imena troje dobitnika tjednih nagrada **ČETVRTOGA KOLA**, koja ćemo dobiti 13. ožujka nakon našeg novog izvlačenja.

Podsjecamo vas i na **ZAVRŠNO** izvlačenje (**28. svibnja 2006.**), na kojem ćemo izvući dobitnike **GLAVNIH NAGRADA**. Za to izvlačenje u obzir će doći kuponi objavljeni u **SVIH 15 KOLA** nagradne igre, naravno s točnim odgovorima, koji u našu redakciju pristignu do **23. svibnja 2006.** u 12 sati. Naravno, s više pročitanih Hrvatskih vojnika i većim brojem poslanih kupona, veće su vaše šanse da osvojite jednu od **GLAVNIH** ili **TJEDNIH** nagrada.

SLUŽBENA PRAVILA nagradne igre **ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI** u svakom trenutku možete pročitati na web stranici: www.hrvatski-vojnik.hr.